

Izdaja Zavod za gospodarsko propagando - Domžale, Ljubljanska 92 - Ureja uredniški odbor - Odgovorni urednik Milan Flerin - Izhaja vsakega 25. v mesecu - Ziro račun 600-20/602-6 - Cena 20 dinarjev - Tiska tiskarna "Toneta Tomšiča" v Ljubljani

Občinski poročevalec

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OBČINE DOMŽALE

Borba za dvig življenjske ravni delovnih ljudi GESLO LETOŠNJEGA 1. MAJA

Prvi maj je v zgodovini delavskega gibanja vedno pomenil ocenjevanje uspehov pri izvrševanju nalog, ki so si jih zastavili delavci v borbi za svojo politično, socialno in ekonomsko osvoboditev. Prvi maj je kot borbeni praznik pomenil tudi dogovor za bodoče akcije. Zato so se menjala gesla, za katere so se borili delovni ljudje, ostala pa je solidarnost v boju in odgovornost za nadaljnji napredek.

Delovni ljudje naše socialistične Jugoslavije se ne borimo več proti nacionalnemu in razrednemu sovražniku, ampak se v pogojih široko razvejanega mehanizma samoupravljanja borimo za razvijanje socialističnih odnosov in za povečanje in dvig življenjske ravni. V povojnih letih smo v boju za razvoj proizvodnje in produktivnosti večkrat zanemarjali osebni, materialni položaj delovnih ljudi, delovni človek se je moral večkrat na račun izgradnje poslopij in tovarn odreči svojemu kosu kruha. Zato naj bodo geslo letošnjega prvega maja tiste besede, ki jih je izrekel predsednik Tito: »Skrb za delovne ljudi v naši deželi je bila in bo osnovna naloga naše socialistične skupnosti...«

V tem prizadevanju moramo slehernemu proizvajalcu-upravljavcu in občanu zagotoviti primeren osebni dohodek. Biti si moramo na jasnem, da akcija odpravljanja osebnih dohodkov pod 25.000 dinarjev ni administrativen poseg od zunaj, ampak stvar delovnih kolektivov. Odpravljanje nizkih osebnih dohodkov pomeni borbo proti podcenjevanju dela žena in mladine, borbo proti nagrajevanju po formalni izobrazbi in položaju, borbo proti zastarelim sistemom nagrajevanja, tarifnim postavkam, delitvi presežkov in uravnalovki. Pri tem gre torej za uveljavljanje ustavne določbe, da naj bo delo osnova materialnega in družbenega položaja človeka v družbi. Delitev dohodka in osebnih dohodkov pa je istočasno tudi bistvo samoupravljanja in zato si proizvajalci ne smejo pustiti omejevati te pravice.

Druga akcija, ki naj prispeva k dvigu življenjske ravni delovnih ljudi je skrajševanje delovnega časa. Pri tem prehodu na skrajšani delovni čas moramo zagotoviti, da se proizvodnja, osebni dohodki in skladi ne bodo zmanjšali, ampak se bodo morali celo povečati. Iskanje rezerv v disciplini in izkoriščanju živega

dela je najbolj enostavno, vendar pa ni bistveno. Glavne sile moramo usmeriti na izboljšanje gospodarjenja in poslovanja, na osvajanje sodobne organizacije in tehnologije, razvijanje strokovnih služb, izobraževanje, izdelavo dolgoročnih programov in podobno.

Cilj obeh akcij, odpravljanje nizkih osebnih dohodkov in skrajševanje delovnega časa je v bistvu isti, in pomeni dvig produktivnosti in zvišanje življenjske ravni delovnih ljudi. Od uspešnosti teh dveh akcij in reševanja ostalih problemov je odvisen tudi razvoj samoupravljanja, predvsem pa materialna osnova družbe. Upravljavci reševanja bistvenih vprašanj ne bi smeli prepuščati drugim organom ali celo skupinam in posameznikom. Pri tem gre za točno opredelitev pristojnosti, dolžnosti in odgovornosti organov upravljanja, vodilnih posameznikov in strokovnih služb.

Ob vseh teh prizadevanjih za boljše gospodarjenje in večjo produktivnost pa ne smemo namerno ali nenamerno zapostavljati tistega, kar je naš končni cilj — boljše materialne in življenjske pogoje naših delovnih ljudi. Zato za višjo življenjsko raven nikakor ne sme skrbeti nekdo v imenu delovnih ljudi, ampak moramo zagotoviti, da bomo mi delovni ljudje in občani sami skrbeli zanj in jo neprestano tudi dvigali. Ta prizadevanja naj bodo simbol letošnjega praznika dela — prvega maja.

Klemenc Marjanca: Živel 1. maj. — Mladina čestita vsem delovnim ljudem

Problematika odpravljanja nizkih osebnih dohodkov

Odpravljanje nizkih osebnih dohodkov pomeni dviganje življenjske ravni delovnih ljudi na stopnjo, ki ustreza sedanemu razvoju naše družbe in gospodarstva. Zato je bil tej problematiki posvečen razširjeni plenum Občinskega odbora SZDL in Občinskega sindikalnega sveta dne 31. marca z namenom, da se ugotovi stanje v občini in pospeši ta akcija.

V industriji smo imeli januarja še vedno 1555 zaposlenih z osebnimi dohodki do 25.000 din, kar predstavlja 25 % od celotnega števila zaposlenih. Seveda pri tem izstopajo nekatera podjetja, kar kažejo podatki za leto 1963 (pri tem smo upoštevali samo zaposlene z mesečno 180–230 ur opravljenega dela. Gl. tabelo.)

Podatki kažejo, da imajo največje število in odstotek zaposlenih z osebnimi dohodki do 25.000 din v podjetjih tekstilne, galanterijske in lesne industrije.

Zanimiv je izračun, koliko sredstev bi potrebovali v letu 1963, da bi odpravili to skupino z nizkimi osebnimi dohodki. Glede na zgornje podatke bi morali povečati maso bruto osebnih dohodkov za 155 milijonov ali za 4 odstotke. Seveda pa bi morali isto-

časno povečati tudi osebne dohodke višjih skupin, za kar bi potrebovali najmanj 12 % več sredstev. Ta izračun velja za občino kot celoto, posamezna podjetja pa bi potrebovala še dosti večji odstotek sredstev.

Pri tem ne bi smeli bistveno posegati v sklade, niti zoževati razpone, če so primerni. Nasprotno pa ne bi smeli večati skladov brez povečanja osebnih dohodkov, investirati na račun materialnih stroškov in dopuščati druge nepravilnosti pri delitvi čistega dohodka.

Nizki osebni dohodki so tudi znak podcenjevanja fizičnega in ženskega dela ter dela mladine. Obenem z odpravljanjem nizkih osebnih dohodkov je treba razvijati sistem nagrajevanja po delu in odpravljati razne pomanjkljivosti (določene tarifne postavke, razne dodatke, različno nagrajevanje v proizvodnji in upravi itd.).

Iskanje rešitve izven delovne organizacije, v drugačni delitvi med delovno organizacijo in družbo, v spremembi instrumentov, ni stvarno. Čeprav se bo gospodarski sistem razvijal, moramo iskati rešitve znotraj podjetij. Te rešitve naj člani delovnih kolektivov in organi samoupravljanja

zahtevajo od vodilnih in strokovnih kadrov. To pa zahteva urejevanje notranjih odnosov, posebno v vodstvih delovnih organizacij in večjo naslonitev na sodobne analitične, raziskovalne, kadrovske in druge strokovne službe. Kajti od teh je v prvi vrsti odvisno, s kakšno hitrostjo se bodo dvigali osebni dohodki in s tem življenjska raven vseh delovnih ljudi.

Plenum je sprejel sklep, da se priporoči vsem delovnim organizacijam oziroma organom upravljanja, da razpravljajo o tej problematiki, izdelajo programe in predvidijo ustrezne ukrepe.

Delovna organizacija	Število zaposlenih	Delavcev z OD do 25.000	%
Induplati	1072	524	48,9
Vata	415	148	35,7
Universale	286	117	40,9
Trak	150	44	33,6
File	72	31	45,1
LIP	271	141	52,0
Združena kemična	272	28	19,7
Sončnica	49	5	10,6
Papirnica	455	27	7,6
TOKO	715	360	50,5
Termit	140	11	7,9
Mlinostrojni	90	3	3,3
Melodija	297	129	43,4
Opekarna	50	15	30,0
Skupaj	4312	1583	37,0

Delo občinske skupščine

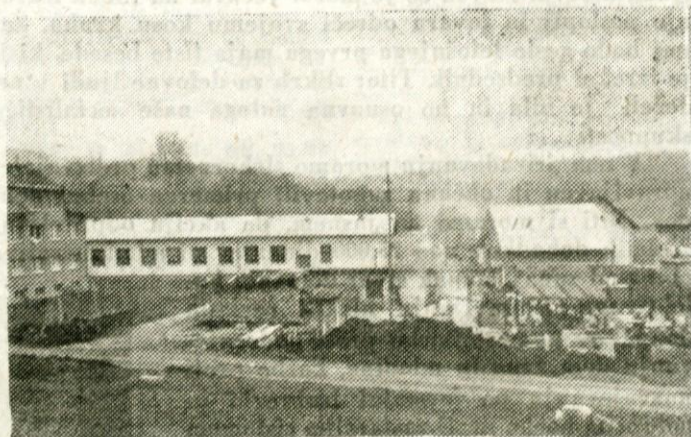
Na seji 28. marca je občinska skupščina obravnavala poslovno poročilo stanovanjskega sklada za leto 1963, ki je imelo predvsem namen prikazati problematiko poslovanja omenjenega sklada, ki je v letu 1963 odobril skupaj kakih 295 milijonov posojil, medtem ko je bila realizacija dohodkov sklada v pretečenem letu 418 milijonov 678 tisoč dinarjev, ali za 22 % nižja od planirane. Izdatki sklada v pretečenem letu so bili znatno nižji od dohodkov, kar je bilo pogojeno predvsem s kasnejšimi pričetki gradenj od predvidenih.

Temu je kriv predvsem dolgotrajen postopek za izdajo lokacijskih določb, ki je konkretno zavril pričetek gradnje trgovsko stanovanjskega bloka v Mengšu, stanovanjskega objekta v Moravčah ter gradnjo stanovanjskih stolpičev v Domžalah.

Sicer pa je sklad v začetku leta 1963 pridobil 24 stanovanj s skupno kvadraturo 1520 m², nadalje bi moral v letu 1963 dokončati še tri stanovanjske objekte s skupaj 65 stanovanjskimi enotami, ki pa so bila vseljiva šele v mesecu aprilu 1964. leta. V zvezi s tem je bilo v poročilu ugotovljeno, da se izvajalci gradbenih in obrtni-

ških del skoraj nikoli ne držijo pogodbenih rokov za izdelavo objektov, zaradi česar tudi stanovanjski sklad ne more izvrševati svojih obveznosti do bodočih koristnikov stanovanjskih in poslovnih prostorov. To je zlasti neodgovorno predvsem tudi zaradi gibanja cen v gradbeništvu, ki stalno naraščajo in se je cena za m² stanovanjske površine od leta 1960 do 1963 podražila za 100 %. Sklad pa ima namen z razpoložljivimi sredstvi zgraditi čim več in čimcenejših stanovanj, za kar skrbi 15-članski upravni odbor, ko sredstva sklada čim bolj ekonomično nalaga.

V razpravi na poročilo, v kateri je sodelovalo 18 odbornikov, se je skupščina seznanila tudi s problemi koristnikov uslug stanovanjskega sklada, katerih pa se, predvsem prosvetni delavci kot tudi drugi posamezniki, v večji meri še ne morejo posluževati, ker za marsikoga sedanji pogoji natečajev stanovanjskega sklada niso sprejemljivi. Saj izpolnjevanje takih pogojev često posega v tisti del sredstev, ki jih posameznik rabi za svoj nujni življenjski standard. V zvezi s tem so bila iznešena priporočila glede podaljšane dobe za odplačevanje anuitet, za dode-

Občinski stanovanjski sklad je pričel v Moravčah graditi prvi stanovanjski blok

ljevanje posojil iz sklada s čim nižjo lastno udeležbo, predvsem za prosvetne delavce in posameznike, ki so zaposleni v delovnih organizacijah, ki jim ne morejo nuditi prispevka za stanovanje oziroma gradnjo, seveda ob upoštevanju boljših ali slabših materialnih pogojev posameznika. Odborniki so se zavzeli tudi za reševanje stanovanjske problematike izven večjih občinskih centrov, kjer bi mnogi posamezniki z gradnjo lastnih stanovanjskih hiš pomagali reševati ta problem. Ker pa ti kraji še niso urbanistično obdelani, saj to ni ure-

jeno v celoti niti za večja občinska središča, še ni izgledov za gradnjo v oddaljenejših območjih. Zaenkrat lahko grade v krajih, ki niso v območju, ki je določeno za pozidavo, le kmetje in obrtniki, ki so krajjevno potrebni. Sicer pa se gradnja lahko izvaja v vseh krajih, ki so predvideni za pozidavo, to je Mengeš, Moravče, Domžale s širšo okolico, Vir, Jarše, Presejce, Roje, Radomlje, Trzin, Dob in Količevo, seveda s tem, da se bodo z gradnjo izpopolnjevala posamezna mesta v kraju.

Nadaljnja razprava je kritič-

no obravnavala neodgovorno zvlačenje gradbenih oz. obrtniških del na trgovsko stanovanjskem bloku in četvorčih v Domžalah in zahtevala dosledno izvajanje pogojev glede določb, ki govore o penalih zaradi neizpolnjenih rokov. Navzoči zastopnik izvajalca omejenih gradenj je seznanil skupščino z objektivnimi in predvsem subjektivnimi vzroki, ki so vplivali na zakasnitev teh del, ki so predvsem v nesposobnosti izvajalcev obrtniških del, medtem ko so se sama gradbena dela izvajala v roku, dokler jih niso pričela zavirati neizvršena obrtniška dela.

Skupščina je ob zaključku razprave potrdila podano poslovno poročilo sklada in sprejela sklep, naj upravni odbor stanovanjskega sklada razmotri in v okviru možnosti upošteva dana priporočila.

Z nadaljnimi sklepi skupščine je bila sprejeta sprememba odloka o ustanovitvi sklada za socialno varstvo, in sicer glede uporabe sredstev sklada, dalje je bil sprejet odlok o oprostitvi invalidskih delavnic in stanovanjskih skupnosti ter njihovih servisov plačevanja dela proračunskega prispevka iz osebnega dohodka delavcev, ki pripada občini. Sprejeta je bila sprememba odloka o določitvi najnižje najemnine za poslovne prostore in dela najemnine, ki se vplačuje o občinski sklad za zidanje stanovanjskih hiš. Sprejeta je bila odločba o oprostitvi plačevanja prispevka iz dohodka Invalidske delavnice »Zlato polje« Domžale za leto 1964 in izdano soglasje za zvišanje amortizacijske stopnje za avtomobile zdravstvenega doma zaradi prekomerne rabe teh vozil.

Nadaljnja točka dnevnega reda je bilo poročilo o delu komisije za statute delovnih organizacij, ki je pokazalo zaključno fazo dela te komisije, saj je do tedaj pregledala 92 % vseh statutov delovnih organizacij. S svojim sklepom je nato skupščina potrdila statut šol in prosvetnih zavodov, medtem ko bodo statute drugih delovnih organizacij sprejeli delavski sveti v teh organizacijah.

Pod točko »imenovanja« je bila izvršena sprememba članstva v komisiji za narodno obrambo in za predsednika, na zadnji seji imenovanega gradbenega odbora za gradnjo zdravstvenega doma imenovan Mato Svobljak, direktor »Universale« Domžale, dosedanjí predsednik pa imenovan za člana odbora. V komisijo za izdajanje odločb o preživninah kmetov po tozadevnem odloku so bili imenovani: za predsednika Janez Gregorin, odbornik občinske skupščine, za člana: Marko Skrinjar, referent za socialno varstvo pri občinski skupščini in Alojz Mikuluž, iz Domžal. Dalje je bila imenovana komisija za ugotavljanje višine davčne osnove davčnih zavezancev od samostojnih polklicev, katere predsednik je

Stane Habat, namestnik pa Andrej Bugar. Stalni člani komisije so: ing. Avgust Orehek, Franc Zajc in Anton Tavčar. Poleg imenovanih je še 33 članov komisije za posamezne stroke, ter imenovan zastopnik občinske skupščine v upravni odbor kmetijskega poskusnega centra Jable.

V petih premoženjsko pravnih zadevah so bili potrjeni sklepi sveta za finance, odložena pa zadeva glede upravljanja nacionalizirane zgradbe, v kateri se nahajajo upravni prostori stanovanjske skupnosti Domžale, ker naj bi se pri tem upoštevale tudi potrebe mizarske delavnice Domžale.

Nadalje je skupščina izdala štirim proslcem poročitvene izjave za najem posojila, medtem ko je bil po krajši razpravi zavrnjen predlog za dodelitev poročila kmetijskemu poskusnem centru Jable, ki naj si preskrbi poročilo pri svojem ustanovitelju oziroma republiškem skladu.

Pred zaključkom se je bil potrjen sklep delovnega kolektiva bifeja v Moravčah, da se pripoji gostišču na Viru in izdano soglasje k predlogu okrajnega odloka o prispevku za družbeni investicijski sklad okraja Ljubljana, ki predvideva za leto 1964 delitev tega sklada v razmerju 20 : 80 v korist občin.

Skupščina se je 9. aprila 1964 ponovno sestala zaradi sprejema najvišjega občinskega samoupravnega akta: statuta občine Domžale, katerega osnutek je bil dan v javno razpravo že meseca februarja tega leta. Razprave o njem na ožjih sestankih in zborih volivcev v

Obrazložitev predloga novega občinskega statuta je na slavnostni seji občinske skupščine podal predsednik komisije za sestavo statuta, Ivo Vidali

mesecu marcu so pokazale veliko zanimanje občanov za njihov statut in dale precej utemeljenih pripomb, s katerimi so obogatile vsebino statuta in jih je komisija za statut v največji meri tudi upoštevala. Tudi sama razprava skupščine na tej seji je prinesla še določene dopolnitve. Sicer pa delo s sprejetjem statuta še ni končano, ker se bo še stalno izpopolnjeval in dopolnjeval, predvsem v pogledu nožranje zakonodaje v obliki raznih pravilnikov in poslovnikov. Veliko dela bo tudi še s statuti krajevnih skupnosti, ki so se že ali pa se bodo še formirale. Komisija bo sprejela statut še stilsto obdelala in oskrbela za njegovo izdajo, ki naj bi prišla do slehernega občana.

Skupščina je poslušala nato

zaključno poročilo komisije za statute delovnih organizacij, ki je pregledala statute vseh delovnih organizacij, s čemer pa je seveda opravljena še prva stopnja dela okrog statutov. Glavna akcija bo njihovo izpopolnjevanje in izvajanje njihovih določb.

Skupščina je obema komisijama za njuno uspešno delo izrekla priznanje.

Pred zaključkom seje sta se oba zbora skupščine še odločila, naj bi se osrednja proslava v počastitev občinskega praznika v mesecu juliju vršila letos v Mengšu, kjer bo obenem tudi odkritje spomenika pokojnemu narodnemu heroju Matiji Blejcu.

S tem sklepom je skupščina zaključila svojo dvanajsto sejo.

Naši občani in statut občine

Ob razpravljanju o statutu naše občine ima človek občutek, da se naši občani vse premalo zavedajo gospodarske in politične pomembnosti tega akta. Res je bilo glede tega že dosti govorjenja in prelitega že precej tiskarskega črnila. Kljub osemu pa ima nekdo, ki veliko hodi po naši občini, le občutek, da je ta statut za mnoge naše občane še vedno nekaj neznanega. Res je, da je bil statut oec ali manj obdelan na sestankih množičnih organizacij po zaslugi funkcionarjev SZDL, res pa je tudi, da se je teh sestankov udeleževalo vse premalo občanov. Pri sestavljanju statuta, ki naj bi bil nekaka občinska ustava, pa bi morali sodelovati dejanski občani.

Kako gledajo naši občani na razne odloke in odločbe, ki jih izdaja občinska skupščina, bi rad navedel nekaj splošnih pripomb, ki sem jih slišal tu in tam po naši občini.

Tako so nekje na takem sestanku vprašali predavatelja npr. kako je z garancijami, ki jih daje občina podjetjem in

državnim posestvom. Kdo bo plačal eventualne zgube za slabo gospodarjenje odgovornih organov o teh podjetjih. Drugod so se pritoževali o slabo urejenih občinskih cestah pa spet o našem gostinstvu. Najhujše pripombe pa so padle zadnje dni zaradi oskrbe z mesom. Ljudje namreč čitajo v naših časopisih vse mogoče kritike o gospodarjenju, o milijonski škodi, ki nastaja zaradi slabega gospodarjenja itd. Kako malo pozornosti polagajo na našo ljudsko imovino so ljudje čitali v reportaži TT. ko so reporterji tega časopisa lahko odnesli za več kot tri milijone raznega orodja in strojev, ne da bi jih pri tem kdo ovrnil, da so isti lahko sredi Miklošičeve ceste postavili delovni šotor, ne da bi jih kdo vprašal kaj delajo. Kaj mislite vsi, ki ste čitali, ali vzbuja tako odkrivanje naših slabosti res samo kritiko vsega napačnega, ali pa jemlje ugled in spoštovanje do vse naše socialistične stvarnosti in to zlasti pri nepoučenih naših občanih?

Pa še nekaj o naših Krajevnih skupnostih. Marsikje se občani boje, da bi šli skupaj s sosednjo Krajevno skupnostjo, to pa zaradi dosedanjih izkustev, ker se že včasih niso dobro razumeli in za te kraje ni bilo pravega razumevanja. Ko so to svojo bojazen povedali javno na sestanku, jim je predavatelj oz. pojasnjevalec občinskega statuta dal sicer prav, obenem pa jim je povedal, da ne bodo mogli shajati, vsaj finančno ne, ker bodo imele bodoče Krajevne skupnosti veliko večje kompetence, pa tudi odgovornosti, svojo administracijo itd. Pa so moške utihnili, ker se pri vsem tem spet najbolj boje pisarije. Sicer pa so bili mnenja, da itak nič ne pomaga.

Naši občani imajo sedaj, ko se bodo vršili zbori volivcev, še enkrat priliko, da se oglasijo in mnenje o statute krajevnih skupnosti vse kar menijo, da bo zanje in za skupnost prav, da bo enkrat tudi tako, kakor si sami želijo in sklenejo in da ne bo zmerom vsega kriva le občinska skupščina.

Cestno-prometna problematika na območju Domžal

Naj na kratko navedemo ukrepe, ki jih je postaja LM Domžale izvedla v letu 1963 zaradi izboljšanja reda na cestah in varnosti koristnikov. Ti ukrepi so bili v glavnem naslednji:

1. Sodniku za prekrške smo predlagali zaradi kršitve cestno-prometnih predpisov **718 kršiteljev**.

2. V mandatnem postopku smo kaznovali **1610 oseb**.

3. Obravnavali smo **173 prometnih nesreč**, od katerih je bilo **83 kaznivih dejanj**, ki jih je obravnavalo redno sodišče, **75 nesreč**, kjer je bila manjša materialna škoda do 100.000 din in je storilce obravnaval sodnik za prekrške in **7 nesreč**, ki so nastale po višji sili in udeleženci niso odgovarjali zanje.

4. Posledice prometnih nesreč so bile:

a) 16 smrtnih primerov,

b) 40 huje telesno poškodovanih oseb,

c) 50 lažje telesno poškodovanih oseb,

č) po nestrokovni oceni znana materialna škoda, povzročena z nesrečami, 9.875.000 din.

V to materialno škodo pa nismo všteli škodo, ki je nastala zaradi smrti, hude ali lažje telesne poškodbe človeka, zdravljenje v zdravstvenih zavodih in podobno. Ta škoda je neprecenljiva. Saj so primeri, da bodo posamezniki ostali trajno invalidi ali pa je zmanjšana njihova sposobnost za delo.

5. Glavni vzroki prometnih nesreč v letu 1963:

a) izsiljevanje prednosti na prednostnih cestah,

b) prehitra vožnja glede na stanje cest in prometa na njih, stanje vozila in sposobnosti večšega upravljanja vozila,

c) neupoštevanje cestno-prometnih predpisov in prometnih znakov,

č) vinjenost, ki se je odražala zlasti pri mopedistih in kolesarjih,

d) slabo vzdrževanje cest IV. reda in drugi vzroki.

V nadaljevanju bomo navedli nekaj misli o prometu in prometni problematiki za prvo tromesečje leta 1964 in o ukrepih, ki smo jih v tem času izvedli:

1. V mandatnem postopku je bilo kaznovanih 130 kršiteljev ali za 50 % manj kot za isto obdobje lani.

2. Predlaganih v kaznovanje sodniku za prekrške je bilo 56 kršiteljev ali nad polovico manj kot v istem obdobju lani.

3. Obravnavanih je bilo 40 prometnih nesreč, od katerih je bilo 15 primerov obravnavanih kot kaznivo dejanje, 19 jih je bilo odstopljenih sodniku za prekrške, 6 nesreč pa je nastalo po višji sili.

4. Posledice teh prometnih nesreč so naslednje:

a) smrtni primeri — 3 osebe,

b) huje in lažje telesne poškodbe — 13 oseb,

c) materialna škoda preko 2.000.000 dinarjev.

5. Vzroki, ki so privedli do prometnih nesreč so v glavnem naslednji:

a) nespoštovanje prometnih predpisov — 15 nesreč,

b) ledena cesta — 12 nesreč,

c) vinjenost — 6 nesreč,

č) izsiljevanje prednosti — 2 nesreči,

d) slaba cesta — 2 nesreči,

e) prehitra vožnja — 2 nesreči in

f) vožnja brez vozniškega dovoljenja — 1 nesreča.

Od smrtnih nesreč sta se dogodili dve na cesti IV. reda Selo pri lhanu—Mala Loka, v enem primeru je na ledeni cesti padel kolesar in bil na mestu mrtev, v drugem primeru pa padec vinjenega motorista. Tretji smrtni primer pa je bil na cesti I/10, križišče Bukovčeve in Litijske ceste na Viru. Letos je bilo **9 nesreč** več kot v istem obdobju lani.

Moramo se v kratkem dotakniti prvega vzroka, zaradi katerega je bilo kar 15 prometnih nesreč. Vsi povzročitelji bi prometne predpise morali poznati, saj so vendar vozniki motornih vozil ali mopedov. Nastaja vprašanje: Zakaj prometnih predpisov ne spoštujejo na javnih cestah? Sleherni občan danes ve, da je prepovedano voziti po **levi strani ceste**, da ima v križišču enakovrednih cest prednost tisti, ki prihaja z **desne strani**, kakor tudi da vse kritične točke na javnih cestah urejajo prometni znaki. Lahko trdimo, da **prav malo** nesreč povzročijo ljudje, ki predpisov in vedanja na javnih cestah **res ne poznajo**. Več jih povzroči obestnost in nepazljivost.

Veliko nesreč je bilo letos pozimi na poledenelih cestah. Res je, da je bila dolga in ostra zima, da so bile ceste, kar 2 meseca poledenele. Vendar ne moremo mimo tega, da se tudi pri tem vzroku ne bi ustavili vsaj za hipec.

Če pogledamo na hitro naše ceste, bomo ugotovili naslednje: Ceste I. in II. reda so bile lepo izpluzene in skoraj suhe, tudi ceste III. reda — vsaj nekatere so bile kar v redu. Med cestami IV. reda pa so bile nekatere v **obupnem** stanju in to vso zimo. Poglejmo samo v kakšnem stanju je bila **Ljubljanska cesta** v Domžalah — vsa je bila kotanjasta. V zelo slabem stanju in neposute so bile tudi ostale ceste v Domžalah in ulice. Za ceste se res ni skrbelo, da bi bile redno posute in posledice so bile — **prometne nesreče**. Prav tako so bile ledene tudi ceste izven mesta Domžal, ki povezujejo med seboj vasi, naselja in soseske.

Prepričani smo, da je bilo veliko manjših prometnih nesreč, ki niso bile prijavljene

uslužbencem LM temveč samo v delovnih organizacijah. Nesreča se je smatrala kot vožnja na delo ali pa z dela. Teh nesreč občani ne prijavljajo, ni pa nam znan vzrok zakaj? **Morda nesrečam botruje vinjenost** ali pa kak drug vzrok, za katerega je bolje, da ostane v tajnosti? Odgovorne osebe v delovni organizaciji bi take nesreče morale prijavljati!

Pločniki za pešce v Domžalah v letošnji zimi niso bili očiščeni. Po njih je bila nekaj časa ozka gaz, ki je počasi prešla v »graben«. Ko pa je ta »graben« postal leden, je bil nevaren za vsako hojo zdravega pešca, da ne govorimo o starčkih in invalidih. Razumljivo, ker hodniki niso bili očiščeni in sposobni za uporabo, da so se občani posluževali ceste. Vse to je močno motilo redni avtomobilski promet in ogrožalo varnost ljudi. Smatramo, da bo v prihodnji zimi te stvari treba drugače urediti. S sankcijami se to ni dalo doseči, ker hodnika za pešce ni nihče očistil, niti družbene ustanove in podjetja ne. Potrebno bo sprejeti **ustrezni odlok**, ki bo te stvari lokalno urejal in za tistega, ki hodnika ne bo očistil, predpisal **ustrezno denarno kazen**.

Letos predvidevamo, da bo na naših cestah promet z motornimi vozili porastel za kakšnih 15 %. Nujno je, da se za tak živahen promet pravočasno pripravimo. Samo s fizično kontrolo in sankcijami ne bomo dosegli zaželenega reda, nujno bo sodelovanje vseh organov in komisij za vzgojo in varnost v cestnem prometu, kakor tudi sodelovanje s podjetji, ki vzdržujejo in opremljajo javne ce-

ste z ustrežno signalizacijo.

Nujno je ponovno označiti, zlasti v Domžalah in Mengšu, vse prehode za pešce, obnoviti vzdolžne bele črte po sredini ceste in druge potrebne označbe.

Namestiti manjkajoče prometne znake, stare pa obnoviti, oz. nepotrebne odstraniti.

Ceste IV. reda je nujno nasuti in urediti tako, da bo po njih varna vožnja. Posebno skrb je treba posvetiti ureditvi **kolesarskih poti**. Organi LM občane preganjajo s prednostnih cest na stranske, le-te pa so pogosto v takem stanju, da po njih ni promet varen. Za ureditev **važnejših cest IV. reda** se morajo najti **sredstva**.

Poskrbeti bo treba, da se ob cestah IV. reda odstranijo veje, ki pogosto zapirajo preglednost, zlasti na ostrih zavojih, posekati ali obrezati žive meje, odstraniti brezpogojno ograje in drugo navlako ob cestah.

V Domžalah bo treba urediti ustrezne parkirne prostore pred javnimi lokali. Lokacij za parkirnišča je dovolj. Potrebno jih je samo urediti, pa bo z majhnimi stroški dosežen zaželeni cilj.

Omeniti je potrebno tudi še to, da za **vzgojo in varnost** v cestnem prometu **varnostni tehniki** v organizacijah vse premalo napravijo. Le-ti bi morali redno pregledovati prometna sredstva svojih delavcev in jih opozarjati na pomanjkljivosti, ki bi jih ugotovili. Potrebno bi bilo organizirati predavanja, predvajati vzgojne filme s prometno tematiko in sploh storiti vse, da bi naš glavna turistična sezona, v kateri se bo promet na cestah večkrat povečal, ne dohitela nepripravljenih.

Dobeno - prijetna izletniška točka

Ručigajeva domačija na Dobenu, poznana mnogim nedeljskim turistom

Ko človek lista po časopisih opaža, da razni kraji v Sloveniji vedno pogosteje propagirajo dobičkonosno gospodarsko panogo — turizem. Tudi v domžalski občini je zanj mnogo možnosti, saj ima dosti lepih naselij, kamor prav radi zaha-

jajo i domačini i tujci. Med take privlačne točke brez dvo-ma sodi tudi vas Dobeno, kate-
ra je z zgraditvijo ceste v letu 1937 mnogo pridobila.

Po tej cesti, katero vzdržuje marljivi delavec Joško Posevec, sedaj brzijo na Dobeno številna motorna vozila z domačimi in tujimi obiskovalci.

Najprikladnejši prohod na to mikavno izletniško točko je skozi vas Loko, odkoder si že v nekaj minutah s fičom pred daleč okoli znanin gostiščem »Pri Ručigaju«. Lastnik ti na željo takoj postreže s speciali-teto, ki je v ravnini nikjer ne dobiš, to je »medico« in vedno dobro pristno kapljico.

Tudi kuhinja je priznana. In prav ta privablja nedeljo za nedeljo v velikem številu tudi Ljubljancane posebno starejšo generacijo. Ti prihajajo do Trzina z različnimi prevoznimi sred-stvi, od tod pa se popnejo po smrekah in jelkah dišečem bor-štu na Dobeno. Vsakokrat sa za trud bogato poplačani z lepoto narave in razgleda, pa tudi s solidno postrežbo.

Poleg vsega tega pa je tu

morda skrito še nekaj drugega, kar bi ljudje še bolj pritegnilo za obisk tega kraja. Hrib Rašica ima mnogo večjih in manjših vdolbin, vrtač, to pa je znak, da je v notranjosti verjetno ve-lika votlina. Pod tem hribom so trije večji vodni izviri in sicer na severni strani, na južni pod imenom nikdar usuljivi »Rakovnik«, ter na vzhodni fa-ko rekoč prav pod Ručigajevo domačijo. Po ustnem izročilu so za časa Napoleona loški kmetje obsodili na smrt pod kamnitim mostom v Loki tri francoske vojake, jih odvedli na Rašico in žive vrgli v Keškovo zasepenco, voda pa je prinesla iz slednje-ga izvira gumbe njihovih oblek. Bajse so bili nekoč Ručigajevi fantje v tem izviru s čolnom že 50 m v notranjosti, ter prišli do naravne ovire, kar jim je one-mogočilo nadaljnje raziskova-nje. V Domžalah obstaja dru-štvo jamarjev; morda bi bilo prav, ko bi se njegovi člani lo-fili raziskav tega ozemlja. To-rej Dobeno je prav gotovo privlačna točka in to poleti in po zimi, saj ima tudi mnogo lepih terenov za smučanje.

Novice z Rov

Na predvečer dneva žena smo tudi pri nas na Rovih in to prvič zbrali vse naše matere in žene na družabni sestanku. Že ob prijavih se jih je javilo kar 54. Zbrale so se v gostilni pri Pircu. Bile so vse dobre vo-lje, saj je bil letos tak sestanek kakor smo že omenili prvič

organiziran in sicer na iniciati-vo predsednika tukajšnjega pro-svetnega društva Viktorja Hri-barja. V imenu krajevnega od-bora je pozdravil navzoče žene in matere njegov predsednik Nace Vodnik, ki je v krajšem nagovoru obrazložil pomen dne-va borbenih žena in se spomnil zlasti vseh tistih junaških ma-ter in žena, ki so v času na-rodnoosvobodilne borbe dale vse in mnoge darovale celo svo-je dragoceno življenje. Opozoril je žene na dolgo borbo žena po vsem svetu za njihove pravice in enakopravnost. Poudaril je, da so tudi danes naše matere in žene nosilke socialistične vzgo-je nove generacije. Vse matere in žene so bile zadovoljne in so izkazile željo, da bi se taki se-stanki vršili vsako leto.

Da znajo biti naši ljudje tudi danes samoiniciativni, nam do-kazujejo prebivalci vasi Ziče. V tej vasi imajo vaški vodovod, ki je star že nad 50 let. Lansko leto pa jim je odpovedal. Bili so skoraj pol leta brez vode. Na iniciativo Lojzeta Rodeta in še nekaterih vaščanov so sedaj sklenili, na bodo vodovod obno-vili. Zbrali so potreben denar, na pomoč pa jim je priskočil tudi tukajšnji Krajevni odbor. Sedaj imajo že nabavljene flačne in odvodne cevi, sami pa bodo prostovoljno opravili vsa zemeljska dela. Tako upajo, da bodo obnovili svoj vodovod in prišli do boljše pitne vode. Prav bi bilo, da bi to njihovo iniciativo in požrtvovalnost upo-števali tudi na občini in pred-lagajo, da bi jim znižali neka-tere občinske dajatve, saj so morali sami precej globoko seči v žep pa še bodo morali. Zeli-mo, da bi korajžno vztrajali do konca.

Praslava v počastitev Dneva žena

Svet Svobod in prosvetnih društev občine Domžale in Za-vod za glasbeno izobraževanje Domžale sta za 8. marec, praz-nik žena, pripravila krajši pro-gram in z njim obiskala delov-ne kolektive in nekatere usta-nove.

Pri programu so sodelovali vokalni oktet, instrumentalni kvintet in recitatorji, ki so v svojem programu osvetlili po-men praznika, z glasbenimi vložki pa popestrili prireditve.

Obiskali so žene Skupščine občine Domžale, Usnjarske šole, tovarne Vata, tovarne Indu-plati, tovarne File v Mengšu ter v Grobljah.

Daljši program pa so pripra-vili v kino dvorani v Mengšu, kjer so nastopili še učenci os-novne šole Mengeš s folklornimi plesi ter pihalni orkester oddelka Mengeš, ter v kino dvo-rani v Domžalah.

Davna želja Moravčanov — kulturni dom — se uresničuje. Stavba je v surovem stanju dograjena in pokrita

Novi dimnik v Induplati

K zvišanju produktivnosti vplivata človek in stroj. Smotr-nejše opraviljanje dela je člo-vekov doprinos k temu cilju.

Pri stroju pa je stvar nekoli-ko drugačna. Stroj starega tipa lahko rekonstruiramo (če je to finančno opravičljivo), vendar ga slednjič zamenjamo za no-vega, modernjšega in boljšega.

Takšno je stanje tudi v to-varni IDUPLATI v Jaršah, kjer smotrno zamenjujejo že davno dosluženi strojni park z novejšim. Popolno rekonstrukcijo pa zahteva toplotna, ki ni več v stanju dati, predvsem v zim-skem času dovolj toplotne ener-gije za ogrevanje prostorov in za proizvodnjo.

Južno od sedanje kurilnice je podjetje pričelo graditi novo modernjšo toplotno z novim dimnikom.

Dimnik je gotov in nekaj po-datkov zanj:

Na 3 m debeli podstavek iz betona so položili prvi venec opeke. Tod je dimnik »debel« 5,08 m. 3 m višine tal meri nje-gov premer še vedno 4,9 m.

Kakor vsi tovarniški dimniki, je tudi ta vedno ožji vse do vi-šine 50 m, kjer meri njegov zunanji premer 1,9 m, notranji premer ali vrhnja odprtina pa 1,5 m. Na vrhu je električna osvetlitev zavoljo letal, katera se nad podjetjem že spuščajo proti novemu letališču v Brni-kih. Zarnici delajo družbo še trije strelovski.

V dimnik so vzdali 62.158 kosov opeke štirih dimenzij. Do višine 20 m je dimnik dvo-
no grajen (notranji dimnik se v tej višini konča, 3 zidarji in dva pomočnika so dimnik gra-dili 46 dni. Zal zavoljo slabega vremena 16 dni niso zidali ta-ko, da je bilo učinkovitih delov-nih dni za gradnjo samo 30, od jutra do večera.

Novi dimnik je grajen varno proti potresom do 9 stopnje, vendar se na vrhu maje za približno 4 cm, kljub temu da tehta 385 ton.

In za primerjavo: »dimnik Papirnice Količevo je visok 52 m, dimnik tovarne Univer-sale v Domžalah pa »samo« 43 m.

Janko Toman - ljudski učitelj

Ob 100 letnici njegovega rojstva

Janko Toman, nekdanji šolski upravitelj v Moravčah, je bil rojen 4. IX. 1863 v Žužem-berku kot sin revnega kočarja. Lani je v vsej tišini poteklo 100 let od njegovega rojstva. Kot mlad učitelj je najprej služboval v Hotiču pri Litiji, odkoder je hodil ob nedeljah v Moravče, kjer je imel strica de-kana. V šolskem letu 1888/89 pa je kot 25-letni mladi učitelj, poln mladeniške sile in odločnosti prišel v Moravče, kjer je bil nastavljen in kjer je z velikim veseljem opravljal službo ljud-skega učitelja in vzgajal mla-dino polnih 37 let, to je do leta 1924, ko je šel v zasluženi po-koj. Vsem svojem življenju ni poznal pokoja. Bil je človek

jeklenega značaja, ki ni nikdar klonil v svoji narodni zavesti kot zaveden količek in narodnjak pred nobenim ne avstro-ogrskim ne starojugoslovanskim klerikalnim režimom. Od svojega na-prednega političnega prepriča-nja vse svoje plodno življenje ni odstopil niti za las. Ni po-znal ne nedelje ne praznika, vse življenje mu je bil en sam de-lovni dan. Zato je bil v vsej mo-ravški dolini visoko spoštovan in priljubljen tako kot učitelj kakor tudi kot zgleden in pošten družbeni delavec.

Mnogo je pripomogel k temu, da so Moravče iz uboge, revne vasi, kjer je po ozkih ulicah tekla hlevski gnoj, postale to, kar danes so. V vasi je ure-

dil kanalizacijo, ki še danes deluje, ustanovil je posojilnico in hranilnico, ki je v glavnem po njegovem prizadevanju zgradila leta 1910 krasen združni dom, ki je še danes najlepša stavba v Moravčah. V njej se je nastanila pošta, žandarmerija, posojilnična pisarna, mlekarna, kateri je tudi on pomagal do življenja ter stanovanja, ki so bila na razpolago predvsem učiteljem. Se mnogo kasneje je večkrat rad povedal, da mu vselej srce zaigra od veselja, ko se pripelje v Moravče in zagleda pročelje stavbe, ki ji še da-

gim je v mali sobi svoje hiše učil otroke v domačem jeziku, medtem ko je v sosednji zasavski dolini in Črnem grabnu še vedno Nemec gospodaril po slovenskih solah.

Ko so partizani napadli nemško postojanko v Moravčah, je bil Janko Toman ranjen, stanovanje pa požgano. Ostal je sam brez stanovanja in brez premoženja. Edina želja, ki jo je imel, je bila, da bi dočakal konec vojne in osvoboditev slovenskega ljudstva. In res je s trdno voljo dočakal svobodo ter živel v osvobojeni domovini vse-

Moravški pevski zbor s pevovodjo Tomanom — iz časa pred prvo svetovno vojno

nes v kraju ni enake. Zato je bil hudo prizadet, ko je med drugo svetovno vojno, 19. marca 1944, delno pogorela. Po vojni je bila sicer obnovljena, vendar on tega ni dočakal.

Njegovo delo je bila med drugimi ustanovitev pevskega zbora, prostovoljnega gasilskega društva in gasilske godbe na pihala. Že pred 33 leti so na njegovo pobudo zgradili vodovod, ki še danes oskrbuje Moravče s pitno vodo. Pomagal in vodil je dela pri gradnji vasknega vodovoda v Drtiji in Češnjicah. Delal je na osuševanju močvirnih tračnikov, do smrti je bil starosta moravškega »Sokola«, ukvarjal se je s čebelarstvom in sadjarstvom. V letu 1939 je neumorno pomagal pri napeljavi elektrike, ki je v Moravčah prvič zasvetila v decembru istega leta.

Njegovo žipljenje je bilo usmerjeno samo v delo in v pomoč ljudem in to delo je samo bolezen lahko prekinila. Bil je res vzor človeka in vzgojitelja, ki je tudi še po upokojitvi ostal dober učitelj in dober svetovalec vsakomur, ki je pri njem iskala nasveta ali pomoči.

Ob prihodu okupatorja leta 1941 je bil skupno z drugimi izobraženci tudi on preseljen, čeprav zaradi starosti samo za nekaj časa. Z žalostnim srcem in veliko bolečino je opazoval tujce, kako so raznarodovali mladino in kako bi jo čez noč hoteli narediti nemško. Ko so partizani 19. marca 1944 pregnali okupatorja, je v osvobojeni moravški dolini, imenovani »mala Rusija«, pomagal povsod kjer je le mogel, med dru-

ga le 14 dni. Umril je 23. maja 1945, v svetu sicer nepoznan, za Moravče in vso moravško dolino pa velik in nenadomestljivo, katerega še sedaj ob zapozneli in preveč pozabljeni stoletnici rojstva vsi pogrešamo.

Spomin nanj v moravški dolini še živi in vsi, ki so ga poznali se ob tej obletnici klanjajo spomenu človeka, ki ni dal moravški dolini samo to, kar je bila njegova dolžnost, ampak mnogo mnogo več.

Ob robu razprave o „Kulturi“

Ker je za kakršnekoli prireditve v Domžalah na razpolago le torek, je bil tako v torek 31. marca v domžalski kinodvorani literarni večer, ki ga je organiziral domžalski študentski klub. Nastopili so mladi študentje oddelka za slovenske jezike in književnosti ljubljanske filozofske fakultete. Predstavili so se s prozo, poezijo in humorjem. Večer je v organizacijskem pogledu uspel, saj je bila dvorana navdse okusno aranžirana in gre študentskemu klubu vsa pohvala.

Toda če preidemo na ocenjevanje domžalske publike, pa je s pozitivnimi ugotavljanji konec. Kako se je moglo dogoditi, da se je ob dobri propagandi in objavah v radiu, zbralo na tem večeru bode 70 ljudi.

Vsa lepa pričakovanja, da bo v torek več ljudi, ker ta dan pač ni televizije in ne kina, so bila zaman. Domžalčani so ponovno (kakor tudi ob proslavi dneva žena) potrdili, da jim je kultura le na ustnicah, ko pa je kulturo treba dokazati, ni

Občni zbor domžalske godbe

Konec preteklega meseca je imela domžalska godba, ki je med najstarejšimi godbami v Sloveniji, svoj redni letni občni zbor. V domu se je zbralo lepo po število članov, prisotna pa sta bila tudi predsednik in tajnik Sveta Svobod občine Domžale ter ravnatelj glasbene šole.

Dosedanji predsednik društva Ivan Loboda je v svojem poročilu omenil, da je bilo delo godbe precej razgibano, saj je imela godba do zadnjega občnega zbora v jeseni 1962 kar 48 nastopov. Tudi pri godbi je važna kvaliteta, če je le-ta dobra; potem je tudi uspeh dober. Kot primer je navedel tekmovanje godb v preteklem letu. Kvaliteto pa se da doseči le s trdim in vestnim delom, kakor tudi rednim obiskovanjem vaj. Večina članov se vaj redno udeležuje, nekaj je pa tudi takih, ki dela ne jemljejo resno, seveda pa zato trpi kvaliteta. V bodoče je treba take napake odpraviti. Da ima godba toliko mladine v svojih vrstah, se mora zahvaliti predvsem glasbeni soli, v kateri se vzgajajo novi mladi godbeniki, kajti, če bi godba ne imela dotoka mladine, bi z leti propadla. Omenil je tudi finančne težave, ki jih imajo, predvsem je pa grajal neredno plačevanje godbenih uslug. Spomladi bo godba priredila samostojen koncert. Da bo pa dvorana ob tej priliki polna, bo vsak član godbe skušal prodati čimveč vstopnic, da ne bo dvorana prazna, kot je bila pri proslavi 22. decembra, ker potem godbeniki izgubijo veselje in voljo do dela.

Omenil je tudi, da bo godba letos praznovala 80-letnoco svo-

jega obstoja. Tako pomemben jubilej bo pač treba primerno praznovati. Treba bo izvoliti pripravljalni odbor, ki naj k sodelovanju pritegne tudi zunanje sodelavce. Ob tej priliki naj bi društvo izdalo tudi brošuro, v kateri bi bila v besedi in sliki povezana zgodovina domžalske godbe.

Predlagal je, naj bi v novi obor izvolili pretežno mlade godbenike, pripravljalni odbor za proslavo 80-letnice naj bi pa v glavnem sestavljali starejši izkušeni člani.

Tajnik društva Franc Ulčar je poročal, da ima godba 35 aktivnih in 5 častnih članov, dva sta na odsluženju vojaškega roka, trije mladinci pa so bili zaradi nerednosti izključeni. Godba ima vaje dvakrat tedensko. Imela je 4 koncerte, eno tekmovanje, sodelovala je pri petih proslavah, poleg tega je pa sodelovala še petnajskrat pri raznih sprejemih, gasilskih prireditvah, zborovanjih in podobno. Naštudirala je štirinajst del, ki jih je izvajala na koncertih in proslavah.

Iz blagajniškega poročila je bilo razvidno, da so bili nabavljeni novi pulti, nove uniforme, plačevati je bilo treba tudi kapelnika, za kar so izdali precej denarja, tako da je v blagajni suša, celo nekaj tisočakov še manjka za kritje računov, ker vsi še niso plačali godbenih uslug.

Predsednik Sveta Svobod in prosvetnih društev občine Domžale Janez Ulčar je v diskusiji pohvalil plodno delo godbe in pripomnil, da bo s tem, da bo sedaj Svet plačeval kapelnika, vsaj delno pripomogel k zboljšanju finančnega stanja društva.

Stane Habe, ravnatelj glasbene šole je izrazil željo, da bi sodelovanje med godbo in glasbeno šolo bilo še naprej tako tesno kot je bilo doslej. Upa pa, da bo sedaj, ko je pri Svetu Svobod osnovana glasbena komisija, sodelovanje še tesnejše.

Tone Ravnikar, zastopnik Turističnega društva je izrazil željo, naj bi godba spet pričela s promenadnimi koncerti, kot je bila to navada pred vojno. Ker prostor v bližini spomenika za prirejanje koncertov ni več primeren, je bilo sklenjeno, da bodo bodoči promenadni koncerti pred poslopjem Komunalne banke.

literarnem večeru niti na proslavi dneva žena kot doslej še naprej trbili in poudarjali besede o potrebnosti in nujnosti kulturnih prireditev v Domžalah.

Če resnične kulture ne maramo, recimo rajne, da je ni treba, ker Domžalčani rabijo le kruha in iger in jih zato v celoti zadovoljujejo razni »zabavni« in drugi ansambli sumljivih kvalitet in zasedb.

»O debelokožništvu in anonimnosti«

Zadnji čas ljudje vedno pogosteje opozarjajo na razne nepravilnosti v našem družbenem žiljenju. In prav je tako! Nekateri se držijo za glavo: kako je sploh mogoče, da se dogajajo take poneverbe, nepravilnosti! Vendar to ne kaže, da bi nepravilnosti naraščale, ampak predvsem na to, da se ljudje vedno bolj zanimajo za dogajanje okrog sebe, da se vedno bolj zavedajo možnosti, da soodločajo o vseh pomembnejših zadevah. Sele pred to metlo, ki pometa prah z naše družbene stvarnosti, se odkrivajo dosedaj skrite nepravilnosti v delovnih organizacijah in občini. Nekateri vpijejo, da je samoupravljanje samo na papirju, toda odgovoriti jim moramo, da ni tako povsod in da vedno ostrejša družbena kritika veliko prispeva k odstranjevanju slabosti v našem sistemu. Seveda mora biti kritika konstruktivna, ne kritična. Zanimivo in za nadaljno izgrajevanje našega družbenoekonomskega sistema nujno bi bilo, da bi tem nepravilnostim, gospodarskemu kriminalu in neodgovornosti odgovornih posameznikov odkrili globlje vzroke. Samo odkrivati te pojave je pre malo! Biti moramo dovolj pogumni, da se ne ustrašimo birokratskega tlačenja kritike, ki prihaja prav od tam, koder je največ skrivnosti in verjetno nepravilnosti. Spustiti se moramo v ostro diskusijo, ki edina lahko prinese pozitivne rezultate.

Bodimo konkretni: tudi v naši občini imamo še vedno pojave birokratske ozvišenosti in neodgovornosti, ki včasih meji že na kriminal. Samo nekaj primerov: zbor volivcev in dopis v Občinskem poročevalcu sta opozorila na nezno smrad in onesnaženje vode v Turnišču in Dobu? Dosedaj (2. aprila) ni še nihče javno odgovoril na kritiko. Tisti nihče je Agrokombi-

nat, ki bi se moral verjetno pogovoriti z občani na tistem območju o rešitvi tega problema!

Ali pa: opozorili so na nemogočo cesto do tovarne postaje v Domžalah. Samo licemerski izgovor, da bodo zadevo že uredili, ko bodo sredstva, ne zadostuje?

Občane cele občine zelo zanima, kako je s stanovanjsko izgradnjo, saj vemo, da je pomanjkanje stanovanj zelo veliko. Toda kot v posmeh temu delajo novi trgovsko-stanovanjski blok zraven kabarne Domžale že tretje leto. Tudi nekateri drugi objekti še niso končani, čeprav bi že morali biti. Tako je jasno, da so roki daleč prekoračeni, samo škoda na stanarini gre v milijone, da ne govorimo o prebijanju investicijskih programov. Zanima nas, zakaj nihče (beri: stanovanjski sklad občine Domžale) ne pojasni vsem občanom, zakaj je prišlo do zamude, iz čigavega žepa (verjetno vseh delavcev, ki plačujejo prispevek), bo plačana zamuda?!

Izgleda, da nekateri ne mislijo, da jim tega ni treba storiti!

Želja občanon je, da na to vprašanje jasno odgovorita upravni odbor stanovanjskega sklada in Gradbeno podjetje Domžale, kakor tudi drugi izvajalci del. Zanima nas tudi po kakšnih kriterijih so se v tako potrebna stanovanja v novem bloku kot prvi!!! že oselili sam stanovanjski sklad, vodna skupnost Domžale in še nekaj organov, če se ne motimo?! Kako si upajo določeni ljudje (ali organi) spreminjati krvavo potrebna samska stanovanja (pa tudi enodružinska) v poslovne prostore? Ali mislijo, da so jim prostori bolj potrebni kot ljudem v barakah? Mislimo, da obstoja nek predpis, ki določa, ob kakšnih pogojih se smejo stanovanjski prostori spreminjati v poslovne.

Ali je res, da je tehnični sekretar občinske zveze za telesno kulturo dobil pisarno v novem bloku, čeprav je do sedaj imel prostor. Zanima nas in prosimo za odgovor, če je bil o tem kaj obveščen predsednik Sklada za telesno kulturo tov. Lipovšek? Sklad bo verjetno plačeval najemnino za ta prostor? Po prvih informacijah tov. Lipovšek o tem ne ve nič. In če je to res, kako je to mogoče?

Občani plačujejo stanovanjski prispevek iz svojih osebnih dohodkov, zato jih upravičeno zanima, kako se ta sredstva trošijo. Vemo tudi, da se pri stanovanjski gradnji pojavljajo določene objektivne ovire v preskrbi z materialom? Vendar mislimo, da je izgovor Gradbenega podjetja Domžale na skopsko katastrofo dokaj prozoren in slab, da ne rečemo žalosten.

Mislimo, da bi bila dolžnost organov upravljanja v teh delovnih organizacijah in dolžnost državnih organov, da takoj odgovorijo, oz. bi že morali to sami storiti, ko so občani postavili vprašanje o rešitvi omenjenih problemov.

Tako pa lahko ugotovljamo le precejšnje debelokožništvo teh ljudi! Za tem, izgleda, tiči prevelika anonimnost odgovornih posameznikov, ki se izgovarjajo na te probleme, češ da tako ne odločajo oni, temveč samoupravni organi. Toda obstoja tudi osebna odgovornost, ne samo kolektivna, ki se včasih niti ne da presoditi po pravnih normah, ampak po družbenih in moralnih, ki pa so lahko tudi zelo občutljive. Izgleda, da se bo morala družbena kritika v teh in drugih primerih odslej nasloviti ne samo na organe, temveč tudi na doslej preveč anonimne odgovorne osebe. Le tako bomo dosegli večjo odgovornost pri sprejemanju odločitev, kar bo imelo vsekakor pozitivne posledice.

»tmar Lipovšek

Gospodinjam iz Preserja

Deset oziroma 11 mesecev za tem, ko so me volivci iz Preserja izvolili za svojega predstavnika v občinsko skupščino so se spomnili na to svojo odločitev. In to zamudo sedaj želijo v največji možni meri nadoknaditi. Zakaj torej gre?

Krajevni odbor in krajevni odbor SZDL Preserje sta se v poletju 1963 krepko potrudila, da bi se vprašanje novogradnje trgovskega lokala premaknilo z mrtve točke. Določeni člani obeh odborov so naleteli na razumevanje in — pričelo se je z gradnjo. Žal nam danes rok — kdaj bo lokal dograjen in predan svojemu namenu — ni znan. V vsem času od pričetka del do danes pa sta oba odbora na vsaki svoji seji razpravljala o »novi trgovini« ter na vsakem zboru volivcev tolmačila navzočim potek priprav in gradnjo samo. Seveda so bili dosedanji zbori volivcev zelo slabo obiskani in le redki Preserjani vedo vse tisto, kar vem sam. In kar vem — vedo tudi oni, — tako tudi, da bo novi trgovski lokal v Preserju samopostrežnega tipa. Taka odločitev investitorja (Trgovsko podjetje »Napredek« Domžale) je povsem umestna in soodborna. O tem sta podrobno poučena

oba odbora in volivci, ki so se udeleževali zborov volivcev.

Marca in aprila letos pa me gospodinje iz Preserja (in tudi moje soprogo — kot da ima kakšen poseben vpliv, če mi to željo posreduje!) ustavljajo ter skoro »zahtevajo«, da bi bila trgovina klasičnega tipa, ker bo sicer poslovodkinja zapustila službo v Preserju in odšla. Zadnje želijo gospodinje iz Preserja preperečiti, kar je poslovodkinja osvojila s prizadevnostjo in ustrežljivostjo njihovo naklonjenost. Po izjavah je sedanja poslovodkinja daleč najboljša, kar jih je doslej vodilo poslovalnico. Z zadevo se v celoti strinjam in nihče ne oporeka te kvalifikacije in želja vseh (tudi moja) je, da bi tudi še dalje ostala, kar pa ne bo, če bo trgovina samopostrežnega tipa. Zakaj?

Niti načrtov niti konceptov ne morem spreminjati niti ne bom posredoval takšno zamisel, ker bi o tem lahko odločal samo zbor volivcev, katerega se pa gospodinje iz Preserja žal ne udeležujejo. Razmislite o tem ter se udeležujte v prihodnje polnoštevilno zborov volivcev, kjer je mesto za takšne razprave in kjer ne bo prepozno, kakor je to v tem primeru!

Gradbena dela na novi samopostrežni trgovini v Preserjah so v zaključni fazi

Mladinska aktivna prve in druge osnovne šole iz Domžal sta organizirala prvo javno tribuno o množičnem športu v naši občini. Verjetno je to eden prvih primerov v Sloveniji, da je mladinski aktiv organiziral tako tribuno.

Osnovna ugotovitev je bila, da se mladi zanimajo za mnogo športnih panog, vendar ni nikogar, ki bi jih znal, oziroma hotel organizirati in jim nuditi osnovne pogoje za delo.

Tako je na obeh šolah samo kotalkarjev preko sto, ne morejo pa priti do svojega društva, ker jim nihče ne pomaga. Na drugi osnovni šoli bi želeli igrati roket, pa nimajo igrišča, enako je tudi z namiznim tenisom in plavanjem.

Menimo, da bi bila dolžnost občinske zveze za telesno vzgojo, da bi bila mobilizator in organizator množice mladih ljudi, ki bi želeli v športu najti zadovoljstvo in sprostitve!

Domžalski planinci so zborovali

22. marca so domžalski planinci polagali obračun svojega dela za leto 1965.

Od preko 700 članov se je občnega zbora udeležilo precejšno število (niti 10%), da bi društvu dali smernice za bodoče delo ali priznanje staremu odboru za uspešno delo.

Težišče vsega delovanja društva je na izgradnji gospodarskega poslopja pri planinski postojanki na Veliki planini za katero je izdelal načrt arh. Vlasto Kopač. Do plošče je bilo poslopje zgrajeno v preteklem letu, letos pa bodo občutno povečali prenočitvenost in zmožljivost sedanjega doma, kar bo nujno potrebno zaradi večjega obiska, ki ga pričakujemo po dograditvi žičnice na to vabljivo planino.

V pretekli jeseni so domžalski planinci slavili 10-letnico, odkar so zgradili dom na Veli-

ki planini in je bilo ob tej priliki odlikovanih več zaslužnih društvenih delavcev. Tudi 15-letnica obstoja društva in 70-letnica organiziranega planinstva v Sloveniji sta dobili svoj odmev v društvenem delovanju, ki se je posebno odrazilo v sistematskem delu markacijskega odseka, ki je pregledal vsa gorska pota, obnovil zastarele markacije, več poti pa je bilo na novo markiranih in opremljenih z orientacijskimi tablicami. Kot markacijski je tudi mladinski odsek pokazal voljo, da izvrši svoje poslanstvo v razvijanju mladinskega izletništva, utrjevanju notranje organizacije in uvajanju novih mladincev in vodnike mladinskih skupin. Le teh ima društvo premalo v primerjavi s številom včlanjenih mladincev in pionirjev. Udeležili so se pohoda na Sutjesko

in po poteh XIV. divizije na Stajersko. Letos nameravajo organizirati skupine mladih planincev v podjetjih in privediti tečaj za gorske stražarje, katerih naloge bodo postale večje s povečanim obiskom na Veliki planini, ko bo stekla žičnica.

Odnosi društva z organi Občinske skupščine so urejeni in je delovanje planincev zajeto v občinskem statutu. Razumevanje s te strani je bilo že sedaj potrjeno z dotacijo, ki bo omogočila razmah društvenega delovanja, posebno pri vzgoji mladine, kateri bo društvo v prihodnje posvečalo še več pozornosti.

Iz finančnega poročila je bilo razvidno, da je imelo društvo preteklem letu blizu 8 milijonov dinarjev prometa, kar vsekakor potrjuje veliko aktivnost odbora, ki mu je poverjeno vodstvo društva. Z malimi spremembami bo isti odbor nadaljeval delo tudi v letošnjem letu. **Analiza obiska na Veliki planini v preteklem**

letu kaže, da se je promet v letu 1963 nekoliko znižal v primerjavi s prejšnjim letom, razveseljivo pa je vseeno dejstvo, da se je znižala postavka za prodane alkoholne pijače v dobro brezalkoholnih. Znižalo se je tudi število nočnin v primerjavi z letom 1962, kar je posledica povečanih prenočitvenih možnosti v počitniških domovih in pastirskih stanovih.

Alpinistični odsek je sicer maloštevilen vendar beleži precej lepih vzponov v preteklem letu, manjka pa mu popolnejša alpinistična oprema, da bi se uspešneje udeleževal alpinističnih in reševalnih akcij.

Na kraju so občni zbor pozdravili zastopniki društev iz Kamnika, Zagorja in koordinacijskega odbora Zasavskih društev in pozvali navzoče k tesnejšemu meddruštvenemu sodelovanju, novoizvoljenemu odboru pa je zaželel tudi zastopnik društva čimveč uspehov pri izvajanju društvenega programa v letu 1964. Društvo bo tudi v tem letu vodil dosedanji predsednik Mitja Zupančič.

Prvi odbori OF na Kamniškem

V spomin Tomu Brejcu

Priprave za vstajo, vstaja, nastanek in razvoj prvih odborov OF na Kamniškem so neločljivo povezani z delovanjem pokojnega Toma Brejca-Pavleta. O njegovem deležu v pripravah za vstajo, o delu za nastanek prvih partizanskih čet in Kamniškega bataljona ter o njegovih prizadevanjih za obnovo vojaške dejavnosti na Kamniškem splomladi 1942 je naš list že prispeval nekaj člankov. Tokrat bi želeli prikazati vlogo in prispevek pri nastanku prvih odborov OF na Kamniškem, posebno še v naši občini.

Priprave za vstajo v mesecih juniju in juliju 1941 so toliko zaposlile okrožni komite in partijske celice v Kamniku, Jaršah, na Duplici, v Dobu in Trzinu, da niso hkrati s pripravami za vstajo začeli pristaše odpora proti okupatorju že tudi organizirati in združevati v odbore OF, kot je bil to primer v Ljubljanski pokrajini in zlasti v Ljubljani. Ni pa temu bila vzrok samo prevelika zaposlenost, temveč tudi ostra nemška okupacijska taktika, ki je terjala skrajno previdnost pri povezovanju simpatizerjev v neke širše odbore. Tako so na primer celo tiste tovariše, ki jih je vodstvo vstaje predvidelo, da bodo šli v partizanske enote, povezovali samo kolikor je bilo najbolj potrebno, po navadi v trojke. Vendar pa ta opreznost ni motila organizatorjev in vojno revolucionarnega komiteja, da ne bi v pripravah za vstajo seznanila z nameni in nalogami NOB tudi za tiste tovariše, za katere so sicer vedeli, da se ne bodo mogli pridružiti partizanskim enotam, bi pa lahko s svojim delom nudili pomoč bodisi kot obveščevalci, zbiralci orožja, hrane, sanitetnega materiala in podobno.

Na nekaterih sestankih neposredno pred vstajo so že razpravljali o zadolžitvah posameznikov za delo na terenu. Prav vstaja sama pa je še zmanjšala število političnih delavcev, tako da ni bilo mogoče niti to, da bi na terenu obstajal poseben okrožni komite KPS, marveč je vse njegove posle opravljal po formiranju Kam-

niškega bataljona na Rašici 17. avgusta 1941 novi okrožni sekretar Tone Šturm.

Da bi dobilo narodnoosvobodilno gibanje na Gorenjskem širšo politično osnovo, podobno kot v Ljubljani, je centralni komite KPS poklical sredi avgusta 1941 Toma Brejca v Ljubljano, kjer naj bi poročal o razvoju vstaje na Gorenjskem, istočasno pa bi dobil smernice za nadaljnje delo in neposredno seznanil z oblikami vključevanja čim širšega kroga simpatizerjev boja proti okupatorju. O tem snidenju z voditelji narodnoosvobodilnega gibanja v Ljubljani je pokojni Tomo Brejc pripovedoval takole:

»Nad vse pomemben za moje nadaljnje delo je bil sestanek v neki hiši za Bežigradom, kjer sem se 20. avgusta 1941 sestel s tovariši Alešem Beblerjem, Edvardom Kardeljem, Borisom Kidričem, Francem Leskoškom in Tonetom Tomšičem. Poleg navodil za vojaško dejavnost me je tovariš Kardelj opozarjal predvsem na nujnost snovanja odborov OF tudi na Gorenjskem. Še isti večer me je tovariš Kidrič peljal na sestanke nekaterih ljubljanskih organizacij OF, da bi se nadrobneje seznanil z njihovim delom. Uvidel sem, da smo bili na Gorenjskem v tem pogledu res preozki in da nismo zajeli cele vrste ljudi, ki bi lahko organizirani v OF veliko prispevali k oboroženemu odporu. Tudi svoje zaupnike smo doslej iskali le v večjih krajih, medtem ko po vaseh prebivalstvo nismo dovolj seznanjali s cilji OF.« Neposredno po vrnitvi na Gorenjsko je Tomo Brejc organiziral vrsto sestankov pristašev OF v okolici Kranja, prve dni septembra pa se je ponovno vrnil na Kamniško. Tu so bili pogoji za ustanavljanje odborov OF po vstaji zelo težki. Samo v avgustu so gestapovci in orožniki aretirali s področja orožniških postaj v Kamniku, Domžalah, Mengšu in Moravčah okrog 200 simpatizerjev OF in jih zaprli v Begunjah in Kamniku, ali odvedli v internacijo v taborišče Kriesselsdorf na Koroškem, 14. septembra 1941 so se se-

stali na gradu Krumperk nekateri agilni simpatizerji OF in ustanovili občinski odbor OF za Domžale. Ta prvi odbor OF na Kamniškem je sestavljalo osem članov, med njimi že pred vojno znani revolucionar Polde Miš z Gorjuše pri Krtini, učitelj Franjo Chvatal iz Domžal, ravnatelj tovarne lakov na Količevem Miro Martelanc in oskrbnik krumperškega gradu Alojz Keglovic.

Temu sestanku so kmalu nato sledili boji partizanov z Nemci, kar je imelo za posledico umik ali razbitje enot Kamniškega bataljona, in poostreni ukrepi okupatorja tudi nad civilnim prebivalstvom. To je začasno ustavilo nadaljnje nastajanje odborov OF. Aretacije večjega obsega v pozni jeseni 1941 po prenehanju vojaške dejavnosti na Kamniškem, so povzročile dokajšnjo politično mrtvilo do začetka leta 1942.

Okrog 20. decembra 1941 se je z zdravljenjem v Ljubljani vrnil na Kamniško Tomo Brejc. Centralni komite KPS mu je dodelil v pomoč Miro Svetina-Mefko, članico pokrajinskega komiteja za Gorenjsko, sredi januarja 1942 pa je po nalogu pokrajinskega komiteja KPS prišel na Kamniško z Jesenic kot politični delavec še Nace Sterlekar-Joze.

25. decembra se je sestel Tomo Brejc na Rodici z Jožetom Skokom in za tem z Mavricijem Borcem, ki sta ga seznanila s položajem na terenu. Na Kamniškem so tedaj obstajale le manjše skupine OF na Duplici, v tovarni Induplati v Jaršah, na Količevem, na Viru in v Mengšu. Edino večjo akcijo v tem času je izvedla grupa iz tovarne sanitetnega materiala na Viru, ki je sredi januarja 1942 poslala borcem Cankarjevega bataljona večjo količino obvez in zdravil za ranjence.

Predvsem so se pristaši OF upirali tesnejšemu medsebojnemu povezovanju zaradi številnih izdajstev in ostrih kazni. Politični delavci so previdno pridobivali nove člane, razširjali med njimi literaturo in Slovenskega poročevalca, ki so ga dobivali iz Kranja v Mengeš k Tonetu Jančigaju.

Tudi na sestanku pokrajinskega komiteja KPS za Gorenjsko v Razpetovi hiši v Domžalah 17. januarja 1942 so razpravljali o tem, kako je za ponovno ožvitev vojaške dejavnosti na Kamniškem po-

trebno povezati pristaše OF v odbore. Glavni sklep tega sestanka je bil, naj se čimprej vrnejo v kamniško okrožje domači borci, ki so bili dotlej v sestavu Cankarjevega bataljona.

Že v januarju 1942 je tročlanskemu političnemu aktivu uspelo obnoviti in ustanoviti odbore OF v Domžalah, Ihanu, na Prevojah, v Šentvidu in v Lukovici. Ko so politični delavci zvedeli, da se bo kamniška grupa borcev iz Cankarjevega bataljona vrnila sredi februarja 1942 na kamniški teren, so takoj začeli organizirati odbore OF v Tuhinjski dolini in Črnem grabnu, kamor so predvidevali, da se bo kamniška grupa nastanila do konca hude zime. V teh odročnejših predelih, kjer je bilo nemško nadzorstvo slabše kot v večjih krajih, so že v kratkem dosegli presenetljive uspehe. Ob koncu januarja in v začetku februarja so uspeli osnovati odbore OF v večini vasi Tuhinjske doline in Zlatega polja. Ko so se borci vrnili sredi februarja 1942 na Kamniško, je bilo za njihovo namestitvev že vse pripravljeno.

Kako uspešno so opravljali simpatizerji OF tudi obveščevalno delo, priča 19. marca 1942 pravočasno odkritje izdaje bivališča kamniške grupe v Kostanju v Tuhinjski dolini, še preden so Nemci uspeli zbrati sile za obkolitev partizanov.

21. marca 1942 so Nemci kamniško grupo napadli na Kostanjski planini. Uspešno so se borci prebili iz nemškega obroča in se premaknili proti Zlatemu polju, od koder so odšli na prvo večjo akcijo v Lukovico, kjer so zaplenili večjo količino tobaka. Že v teh nekaj dneh so se pokazala kot zelo uspešna prizadevanja političnih delavcev in odborov OF za vključitev novih borcev v kamniško grupo, ki je številčno porastla od 12 na 25 borcev.

25. marca 1942 je Tomo Brejc postavil na Veliki Lašni štab nove Kamniške čete. Tedaj je s komandirjem čete Matijem Blejcem-Matevžem in političnim komisarjem Jakobom Molekom-Mohorjem razpravljal tudi o nadaljnjem delu za ponovno osnovanje Kamniškega bataljona. Odbori OF so dobili kot svojo najvažnejšo nalogo, poskrbeti za dotok novih borcev. Svojo mobilizacijsko nalogo pa so spričo velikih uspehov in uspešnih akcij Kamniške čete, saj so njeni borci v aprilu 1942 minirali stolp visoke napetosti pri Lukovici, vdrli v občinski urad v Krašnji, napadli žandarmerijsko postajo na Vačah, izvršili veliko prehranjevalno akcijo v Moravčah, zažgali v Selih v Tuhinjski dolini avto s potujočim kinom, podrli most v Podhruški, izvedli velike prvomajske propagandne akcije in končno 10. maja 1942 zmagali na Osnovčku v Tuhinjski dolini, odbori OF in politični delavci lahko že do srede maja tako uspešno zaključili, da je bil ponovno formiran Kamniški bataljon.

V začetku aprila 1942 je po nalogu centralnega komiteja KPS zapustil kamniško okrožje Tomo Brejc in odšel na Primorsko. S tem je iz kamniškega okrožja odšel prizadeveni partijski delavec, s čigar delom je najtesneje povezano prvo leto razvoja narodnoosvobodilnega gibanja na Kamniškem.

Prvo obdobje organiziranja odborov OF pa moramo zaključiti šele s sredo leta 1963. No spomladi 1943 je po podatkih pokrajinskega komiteja KPS za Gorenjsko delovalo na Kamniškem že 27 terenskih odborov OF. Značilno za te odbore pa je to, da so se večinoma sestajali le zaradi kakšnih posebnih nalog, neke trajnejše povezave med njimi pa ni bilo. Tudi ti odbori niso bili številčno močni. 6. julija

1943 je pokrajinski komitej KPS za Gorenjsko poslal okrožnemu komiteju KPS Kamnik navodila za nadaljnje delo, v katerih je zahteval reorganizacijo doterdanjih odborov OF in okrepitev partijskega aktivna za organiziranje OF ter njenih množičnih organizacij. Novi sekretar Franc Zupančič-Marjan je na tečaju za rajonske sekretarje in politične terenske delavcev sredi julija 1943 v Vrhpolju pri Moravčah seznanil te z novimi smernicami za množično vključevanje simpatizerjev OF v odbore OF, Slovenske narodne pomoči, Slovenske protifašistične ženske zveze, Zveze slovenske mladine, Delavske enotnosti, Gospodarske komisije in Narodne zaščite. Že v začetku septembra 1943 je delovalo na Kamniškem preko 220 odborov OF, do konca novembra pa je političnim delavcem uspelo osnovati poleg 434 različnih vaških odborov, še 67 občinskih in 7 rajonskih odborov OF. 26. novembra 1943 je bil osnovan še Okrožni odbor OF. Jeseni 1943 se torej začelja drugo obdobje v razvoju OF na Kamniškem, čigar značilnost je predvsem množičnost z njo vezani velikimi uspehi, kar je močno vplivalo tudi na priliv borcev v novo osnovano Šlandrovo brigado in na njeno preskrbo.

Iz teh skromnih podatkov se vidi, da se je OF razvijala na nemškem okupacijskem območju v marsičem drugače kot v Ljubljanski pokrajini in da so prvi organizatorji, med njimi zlasti Tomo Brejc v resnično težavnih pogojih ustvarjali OF kot temeljno obliko množičnega vključevanja zavednih Slovencev za boj proti okupatorju.

Viri: OK KPS Kamnik v Arhivu IZDG in CK ZKS in ustno pričevanje Toma Brezca, Jožeta Sterlekarja in Franca Zupančiča.

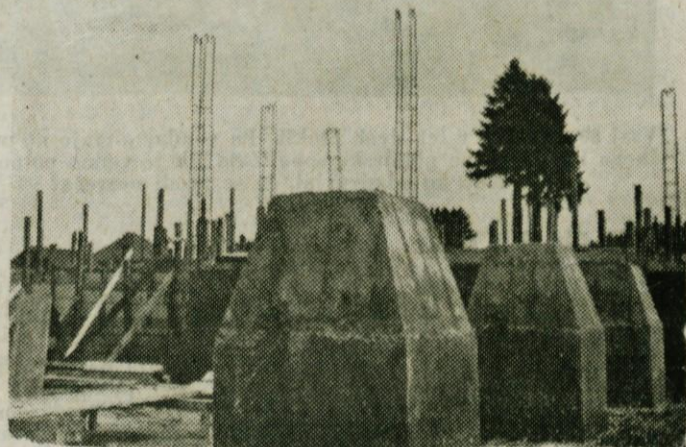
Prevoz učencev ODGOVOR

Starši učencev Črnega grabna, ki se vozijo v centralno šolo Brdo — St. Vid želijo, da bi bil prevoz urejen tako kot je bilo v letu 1963. Enake želje ima tudi Svet za šolstvo pri občinski skupščini Domžale.

Problematika prevozov otrok je bila obravnavana na zadnjih zborih volivcev v Črnem grabnu in Moravčah. Prevoz učencev iz Ožbolta do Brda je v letu 1963 prevzel SAP Ljubljana. Za prevoz učencev in delav-

cev tovarne TOKO je SAP dal v Črni graben poseben avtobus. Z njegovo uslugo in ceno so bili zadovoljni občani, z njim vred pa tudi občinski svet za šolstvo. Sredi decembra pa nas je predstavnik SAP Ljubljana obvestil, da s 1. januarjem ne bodo otrok več vozili in odpovedujejo pogodbo z utemeljivostjo, da bo to progno in prevoz prevzel Ljubljana-transport. Ker nismo imeli izbire smo pač morali sprejeti usluge v taki

obliki kot nam jo nudi Ljubljana-transport, pa še za to je napravljena pogodba le do 1. marca. Tudi mi vemo, da nam Ljubljana-transport nudi slabše usluge, toda v položaju kot smo bili ni preostalo drugega kot sprejeti pogodbo. Na zadnjih zborih volivcev je bilo dosti pripomb na prevoz učencev in jih bomo posredovali upravi Ljubljana Transport. Skušali bomo urediti prevoz v zadovoljstvo otrok in staršev.

Natanko pred enim letom smo v našem glasilu objavili sporočilo, da se bo v kratkem pričelo z gradnjo Komunalnega centra. Kakor je znano, so se pripravljala dela zavlekla, pred dnevi pa je le gradbeno podjetje »Tehnika« iz Ljubljane pričelo z deli na dvoranskem objektu, za katerega predvidevajo, da bo dovršen do letošnjega oktobra. Če sodimo po resnosti, s katero je podjetje zastavilo delo in po brzini, s katero rastejo temelji iz zemlje, bi tej napovedi lahko verjeli. — Na sliki mogočni temelji za montažno nadgradnjo

Dimnikarska služba ŠE ENKRAT

Ker je bila v prejšnji številki precej enostransko obravnavana dimnikarska služba v občini, bi rad dopolnil zadnji odstavek članka, kjer prosi občane, naj bodo obzirni do dimnikarjev.

Upam, da ni v vsej komuni tako kot je ponekod v Domžalah, da pride dimnikar v hišo samo takrat, ko pride po »svoje« nezasluzeno pavšalno plačilo za vse leto. Zaman pa ga pričakujemo po vnaprej določenem razporedu. Še več, tudi na zahtevo stranke, dimnikar ne pride očistiti dimnika. Zato ni prav nič čudno, da gospodinje, ki morajo same ometati dimnike nimajo razumevanja do njih.

Predpisi sicer določajo obvezno čiščenje dimnikov, težko je

pa razumeti, da bi določali tudi obvezno plačevanje ne glede na to ali je bilo delo opravljeno ali ne. Prav bi bilo, da bi se vzporedno s predpisi uvedla tudi kontrola dimnikarske službe. Kajti s tem, da je plačan račun podjetju »Dimnik«, nikakor nso strokovno očiščeni in nadzorovani dimniki, niti niso odstranjene možnosti nastanka požarov, zastropitve in zadušitve. Pomanjkanje dimnikarjev pa ne more biti podjetju opravičljiv razlog, da zahteva plačilo za neopravljeno delo.

Berite Občinski
poročevalec,
Letna naročnina
200 din.

Financiranje športa v občini

Ker se mnogi občani zanimajo za probleme v zvezi s financiranjem telesne vzgoje v občini, smo zastavili predsedniku sklada za telesno kulturo, Otmarju Lipovšku nekaj vprašanj in ga prosili da nanje odgovori.

Vprašanje: V čem je razlika med nekdanjim proračunskim dotiranjem telesne vzgoje in financiranjem izgradnje telesnovzgojnih objektov in sedanjim, ko vodi celotno politiko financiranja sklad?

Odgovor: Z odlokom z dne 26. 12. 1961 (Glasnik — Uradni list okraja Ljubljana IX/5 z dne 21. januarja 1962) je bil sprejet sklep o ustanovitvi sklada za pospeševanje kulture. Sredstva tega sklada se uporabljajo za gradnjo in vzdrževanje športnih naprav in funkcionalno dejavnost.

Sklad upravlja odbor 7 članov (5 članov imenuje občinska skupščina in sicer 2 člana občinske skupščine in 3 člana sveta za telesno kulturo, 2 člana imenuje Ob ZTK).

Pred tem datumom se je telesno kulturno življenje dotiralo in financiralo iz sredstev posameznih sindikalnih organizacij, ustanov in podjetij in je bilo prav zavoljo tega mnogo nepravilnih stališč, saj so bogatejše sindikalne podružnice lahko dotirale več sredstev, medtem ko so bila nemalokrat boljša društva v zastopavljenem položaju.

Razlika je s tem že nakazana. Danes vodi financiranje sklad ter razdeljuje sredstva, ki so na razpolago tistim, ki so do teh sredstev upravičeni. Kdo dobi in koliko, pa zavisi od delavnosti posameznih društev in od kvalitete dela ter množičnosti, s katero nastopa društvo pred javnostjo.

Vprašanje: Kakšna so bila sredstva sklada v preteklem letu in v kakšne namene so se ta sredstva porabila?

Odgovor: V letu 1963 je sklad razpolagal s 14.875.203 din. Celotni znesek je bil namenjen za funkcionalne izdatke in za investicije. Tako je bilo za funkcionalne izdatke na razpolago 5.441.203 din, ostalo za investicije.

Nekaj primerov za to delitev: TVD Partizan Moravče je dobil 70.000 din, TVD Partizan Mengeš 500.000 din, Košarkarski klub Domžale 948.000 din in ObZTK Domžale za funkcionalne izdatke in za likvidacijo starih računov iz naslova domžalskih nogometašev 1.352.000 din. Z denarjem za investicije se je gradilo kegljišče v bodočem športnem parku v Domžalah, 6.500.000 din, ter telovadnica v Mengšu (adaptacija). Za kritje teh stroškov je bilo Mengšanom odobrenih 2.404.000 din, vendar 1,5 milijona din niso prejeli in je treba ta denar nakazati v letošnjem letu.

Skupno so znašali izdatki v letu 1963 13.775.203 din. Sredstev je ostalo v skladu ob koncu leta 900.000 din, na računu rezervnega sklada pa 200.000 dinarjev.

Vprašanje: Kako se formirajo sredstva sklada in od česa je odvisna njihova višina?

Odgovor: Po prej navedenem odloku se stekajo v sklad naslednja sredstva:

— del proračunskih sredstev občine

— prispevek drugih političnih teritorialnih enot, gospodarskih organizacij, zavodov in ustanov

— obresti sredstev sklada

— posojila

— darila

Višina sklada je odvisna predvsem od realizacije občinskega proračuna. Če so v občinskem proračunu sredstva na razpolago, je tudi delež za razvoj telesne kulture večji. Sicer je obratno, kar velja prav za letošnje leto.

Skupno bo v letu 1964 na razpolago 11.173.000 din, in če pri tem upoštevamo, da je ostalo iz leta 1963 2.073.000 din, kateri so bili nakazani skladu na koncu gospodarskega leta.

Vprašanje: Preko katerih organov izvaja sklad gradnjo novih in vzdrževanje že obstoječih telesnovzgojnih objektov in po kakšnem kriteriju dodeljuje sklad sredstva telesnovzgojnimi organizacijam za funkcionalne izdatke?

Odgovor: Na predlog: sveta za telesno kulturo, kateremu so podrejena vsa društva, ki se bavijo s telesno kulturno dejavnostjo v občini, razdeljuje sklad sredstva. Društva so seveda dolžna pravočasno dostaviti predračune finančnih potreb, ločeno za funkcionalne izdatke in za investicije.

Razumljivo je, da so bila in so še od sredstev odmaknjena vsa tista društva, katerih vodstva ne smatrajo za potrebno poročati ObZTK o svojem delu in o svojih potrebah. Denarja ni toliko, da bi ga morali ponujati, zato je poslovanje v redu samo, če je za to osnova v posameznih društvih.

Vprašanje: Kakšen je plan dohodkov za leto 1964 in v katero smer bo usmerjen pretežni del sredstev sklada?

Odgovor: Dva nič kaj razveseljiva podatka povesta več kot dovolj. Na podlagi poročil in potreb je ObZTK predložila skladu finančni predračun v višini 26.592.000 din, razpoložljivih pa je v letošnjem letu samo 11.173.000 din (vključno 2.073.000 din neporabljenih sredstev iz leta 1963), samo za funkcionalne izdatke pa je predvidel sklad za 17 društev 11.842.000 din, pri čemer pa šahisti še niso podali potreb, ker so se kot zadnji šele vključili v ObZTK.

Razmerje med potrebami in možnostmi je torej 100:34 ali sklad razpolaga le s 34% sredstev, katere bi potreboval za leto 1964. Kaj se da s to vsoto sredstev narediti, je težko reči. Upravni odbor sklada se vsekakor strinja, da je treba občinski skupščini predlagati spremembo sklepa, da gre 50% za funkcionalne izdatke in 50% za investicije, ker je to spričo tako nizkih sredstev nemogoče. Sklad priporoča v odobritev, da gredo vsa sredstva za funkcionalne izdatke ter, da se ustavi vsa investicijska dejavnost na tem področju ter prepušti stanju, kokršno je, tudi vzdrževanje že obstoječih naprav in zgradb. Ta politika vemo, da ni pametna, toda drugega izhoda ni.

Od sklada dodeljenih sredstev v višini 11.173.000 din je treba ndamreč odšteti 1.373.781 din za OD sekretarja ObZTK in za materialne izdatke. Nujno je zatorej, da se funkcionalni izdatki zmanjšajo na minimum, še bolj nujno pa je, da se za leto dni črta trošenje sredstev za vzdrževanje zgradb in za vse vrste novogradenj.

TVD Partizan v Mengšu bo potrebno v najbližji prihodno-

sti nakazati 1,5 milijona za plačilo računov za že izvršena dela. Nemogoče je, da bi telesno kulturni delavci za svoje ne-sebično in prostovoljno delo morali morda celo kazensko odgovarjati za neplačane račune, ker zanje ni denarja. Kolikor novih sredstev ne bo, bomo denar morali vzeti od tam kjer je in tako znova prikrajšati športne organizacije.

Upravni organ sklada je s tem postavljen pred težko nalogo in to v času, ko se bolj kot nekoč zavedamo, da nam je telesno kulturna dejavnost potrebna, v času, ko iščemo oblike športne rekreacije za vse občane. Vse navedeno je šele osnutek, ki zahteva široke razprave prav tako kot plan občinske skupščine. Vse spremembe, ki bi nastale kot posledica te razprave pa bodo gotovo vplivale pozitivno. Po sprejetju občinskega proračuna se bomo na tem mestu ponovno oglasili.

Občane pozivamo, da postavljajo v zvezi s problematiko telesno-kulturnih zadev predloge, na katere bomo tudi odgovorili. Situacija v letošnjem letu zahteva od vsakega poedinca, ki je v tej ali oni obliki povezan z razvojem in delom telesno kulturne dejavnosti v občini polno mero razumevanja in sodelovanja.

Vsaj 80 otrok je v teh dveh blokkih. Pa vendar nimajo ne otroškega igrišča in ne pionirske sobe. Zato jih je vedno polno na cesti. Kdo bo odgovarjal, če se zgodi nesreča?

K ČLANKU

Želja po kvalitetnem nogometu

Vsekakor se strinjam s pisec članka v zadnji številki »Občinskega poročevalca« skupno v tem, da naj bi s skupnimi naporimi stremeli za tem, da se uskladijo pogoji za delo in kvaliteto, potem pa ne glede na to, kateri izmed obstoječih klubov ima najboljše pogoje, ali klub v Mengšu, Jaršah, Ihanu ali Domžalah, samo da so nameni jasni, načrtni in pravilno usmerjeni, brez kakršnega koli lokalnega gledanja ali podcenjevanja.

Taka gledanja pa danes prevladujejo pri posameznih zastopnikih klubov, predvsem pa niso čista ravno v Domžalah. Čim bomo uredili to, potem imamo izhodišče za kvaliteto, katero naj bi predstavljala katerakoli enajstorica kot kvaliteta reprezentanca občine, ne glede na kraj ali klub.

Iz članka je bilo razvidno, da je v občini 5 klubov, ne omenja pa se, da so ta moštva, ki izhajajo predvsem iz partijskih društev, ki nastopajo

v tekmovalju morda z enim ali celo z dvema moštvo. Vsekakor smatram, da je to treba pozdraviti, posebno če je tu zanj množičnost, kot je to npr. v Dobu, kjer ni za nogomet za interesiran samo ozek krog nogometnih privrženecv temveč celokupno prebivalstvo. Isto stanje je tudi v Mengšu in Ihanu, kjer poleg moštva nastopajo še mladinci kot bodoči vir novega kadra. Priznati moramo, da naj bo torišče in težišče dela in dejavnosti tam, kjer so dani najboljše pogoji za razvoj.

Pogosto se je že razpravljalo o samem obstoju nogometnih enajstoric, vendar ugotovitve kažejo, da je bil vedno obravnavan samo problem Domžal, ne pa problematika okoliških klubov. Zakaj?

Če bo osnovna politika vodstvenega kadra pravilno usmerjena na kadrovske vprašanje, potem ne bo več vprašanja o kvaliteti in kvantiteti in tudi ne bo več prihajalo do kapra-

nja igralcev iz moštev v moštvo, temveč se bodo poedini igralci sami vključevali v najkvalitetnejši klub. Tako ne bo več vroče krvi niti pri funkcionarjih še manj pa pri gledalcih. Tako je vprašanje rešil npr. košarkarski klub Domžale, ki črpa ves svoj kader strogo iz ožjega okoliša Domžal. Če vemo, da imajo Domžale ca. 5 tisoč prebivalcev in od tega 1800 mladine, ki si želi športnega udejstvovanja, je na dlani, da je treba s to mladino delati, jo vključevati, pravilno usmerjati in voditi. Ob takih primerih se ne bo več porajalo vprašanje iskanja kadrov v okolici, ker bomo imeli bazo za izhodišče doma pred pragom.

Če bomo vse to storili ne bo več vprašanja slabe ali boljše kvalitete in se bo želja po »kvalitetnem nogometu« sama od sebe uresničila. Takrat se tudi ne bo več pojavljalo, da bi imeli moštva, ki bi izgubila kar 5 tekem zaporedoma.

R. F.

Občinska sindikalna prvenstva

Občinski svet zveze sindikatov Domžale je imenoval komisijo za šport, katere namen je poživitev športnega življenja po delovnih kolektivih. Vemo, da so v naši občini v vseh gospodarskih organizacijah več ali manj gojili tudi različne športne panoge. Pogosto smo bili priče zanimivim športnim tekmovanjem, ki so bili odraz tistega dela posameznih športnih organizatorjev. Komisija, ki je bila sedaj imenovana pa bo temu neorganiziranemu delu poizkušala dati organizirano obliko.

Na razpis, ki so ga prejele vse gospodarske organizacije, je že prejela odgovore in tako se že kaže, v katerih panogah bo lahko organizirano tekmovanje in kako.

Razpisano prvenstvo obsega naslednje panoge:

Šah, kjer je prijavljenih 8 ekip. Namizni tenis 6 ekip, streljanje 11, kegljanje prav tako 11, nogomet 6, odbojka 3, balinanje 2, atletika 2 ter badminton 1 ekipa.

Če te rezultate nekoliko analiziramo, dobimo zelo zanimive zaključke. Prav v disciplinah, ki zahtevajo najmanj sredstev, kot so badminton, balinanje ter odbojka se je prijavilo najmanj ekip. Prav tako je malo pohvalen rezultat prijav pri ženskih ekipah, saj je skoraj v vseh panogah prijavljena le po ena sama ženska ekipa in to vedno iz iste tovarne. Papirnica Količevo, ki je zelo močno zastopana pri moških vrstah in je povsod eden favoritov, sploh ni prijavila ženskih ekip.

Tekmovanje samo bo potekalo po turnirskem sistemu tako, da bodo nekatera tekmovanja trajala tudi po dva meseca ali pa še več. Igrala se bodo tudi povratna srečanja, tako da je

izključena prednost domačega igrišča.

Občinski sindikalni svet je pripravil za prvoplasirane ekipe lepe prehodne pokale, ostale ekipe pa bodo prejele lične diplome ter priznanja.

Prav gotovo bo morala tudi občinska zveza za telesno kulturo priskočiti na pomoč, če ne drugače pa vsaj s svojim strokovnim kadrom, gospodarske organizacije same pa vložiti precej truda, da bo tekmovanje v redu potekalo.

Uspehi lhanskih nogometašev

Nogometni klub Tabor je začel s pripravo svojih nogometašev pod strokovnim vodstvom trenerja Makovca že v začetku februarja na prostem v snegu, blatu, dežju in vetru. Igralci so redno in polnoštevilno obiskovali treninge dvakrat tedensko, bili disciplinirani in poslušni in zato so se že tudi pokazali prvi sadovi tega dela v spomladanskem delu prvenstva v gorenjski nogometni ligi. Odigrali so že dve prvenstveni tekmi in sicer prvo v Ihanu z Naklom, rezultat 3:1 v korist Tabora (jesenski del 2:0 za Naklo), drugo pa so igrali v Kranju s Svobodo s istim rezultatom (jesenski del 1:1 doma). Že ta dva rezultata kažejo, da je moštvo dobro pripravljeno in vibrano za nadaljnja srečanja na vročih terenih, kot so Jesenice, Triglav B (Kr), Mladost (Kr) in Bled, doma pa bo sprejelo v goste prvoplasirani Tržič, drugoplasirano Skofjo Loko in popularno ekipo Zelenikov, ki ji je v jesenskem delu prvenstva edino Tabor pobral ves izkupiček z rezultatom 4:0 na njihovem igrišču.

Občinsko prvenstvo osnovnih šol v šahu

Zveza prijateljev mladine občine Domžale je tudi letos organizirala občinsko prvenstvo v šahu v tehnični izvedbi šahovskega kluba Domžale. Tekmovanja se je udeležilo 26 ekip s 120 udeleženci osnovnih šol iz Mengša, Doba, Radomelj, Ihana, Dragomlja, Brda, ter Domžal I in Domžal II. Najmočnejša zastopstva so poslale šole Domžale I, Domžale II in Radomlje.

Tekmovanje je bilo razdeljeno v 6 kategorij, katerih prvaki bodo sodelovali na okrajnem in sektorskem tekmovanju. Iz udeležbe je razvidno, da je ta športna panoga med našo mladino po šolah zakoreninjena, kar je vsekakor rezultat dela njihovih vzgojiteljev.

Rezultati:

Mlajši pionirji:

1. Radomlje	9
2. Dragomelj	8,5
3. Domžale II	8,5
4. Domžale I	7,5
5. Ihan	6

Mlajše pionirke:

1. Dragomelj	7,5
2. Domžale II	2,5
3. Domžale I	2

Starejši pionirji:

1. Domžale I	16,5
2. Domžale II	13
3. Brdo	10,5
4. Radomlje	9
5. Mengeš	6

Starejše pionirke:

1. Domžale II	7
2. Domžale I	3
3. Radomlje	2

Mladinci:

1. Domžale II	18
2. Domžale I	10,5
3. Radomlje	9,5
4. Domžale I/B	9
5. Mengeš	7
6. Dob	6

Mladinke:

1. Domžale II	5
2. Radomlje	4
3. Domžale I	3

Mar smo ga res pozabili?

Nimam namena poročati o športnih rezultatih prvega spominskega turnirja v počastitev spomina znanega športnika-kegljača, Avgusta Dell Bella, katerega pokal je na kegljišču v Jaršah osvojila ekipa papirnice Količevo, pač pa bi rad pokazal na nekatere stvari o sami organizaciji tega turnirja, ki

je vredna graje. Take stvari se v našem športu ne bi smele dogajati.

Vsi smo poznali popularnega »Gusteljnac«, ki je bil res eden vidnih športnih delavcev, eden glavnih organizatorjev kegljaškega športa v Domžalah in tudi njegov najboljši kegljač. Prav gotovo je vsak, ki ga je poznal, bil vesel, da se ga je kegljaški klub spomnil ter se mu oddolžil tako, da je organiziral spominski turnir, ki naj bi se ponavljal vsako leto. Lepa zamisel, vendar to in nič več. Na samem turnirju so sodelovale tri ekipe in to Papirnica Količevo, Invalid Domžale ter ekipa Jarš. Vprašamo se, kje so bile ostale ekipe, kje je njegova ekipa, v kateri je toliko časa sodeloval. Ne vem, ali je organizator poslal razpis tudi ostalim ekipam izven Domžal, ali pa je enostavno pozabil na to.

Lestvica po drugem kolu spomladanskega dela prvenstva v gorenjski nogometni ligi je naslednja:

1. Tržič	21
2. Skofja Loka	18
3. Mladost	15
4. Tabor	13
5. Zelenikovi	11
6. Naklo	11
7. Svoboda	8
8. Jesenice	5
9. Bled	4
10. Prešern	2

To je vsekakor malomarnost brez primere, ki je ne moremo opravičiti z ničemer, najmanj pa lahko iščemo krivdo v pogojih za tekmovanje, ker so le-ti odlični. Bolje, veliko bolje bi bilo organizirati nič, kot pa to kar smo. To ni bil spominski turnir, to je bilo navadno nedeljsko kegljanje za zabavo.

Mar smo res že tako zgodaj pozabili nekoga, kateremu smo ob slovesu obljubili, da bo vedno ostal med nami?

P. Z.

Domžaleški športniki čestitajo vsem delovnim ljudem za praznik dela, 1. maj!

Papirnica Količevo

*Čestita
poslovnim prijateljem,
delovnim kolektivom
in občanom k prazniku dela
1. maj*

POTROŠNIKOM PRIPOROČA SVOJE PRIZNANE KVALITETNE IZDELKE PAPIRNIŠKE STROKE

**Vsem delovnim ljudem posebno pa
občanom domžalske komune iskreno
čestita za 1. maj delovni kolektiv**

Poslovnim tovarišem in širokemu krogu
potrošnikov priporočamo naše priznane
izdelke za:

- gospodinjstvo
- šport
- industrijo

**POSEBEJ OPOZARJAMO NA NAŠE NOVE
IZDELKE L A N A C R Y L 64 - BICOROL
ZA ŽENSKÉ POLETNE OBLEKE IN NA SOTORE
V 6 TIPIZIRANIH IZVEDBAH OD 2 DO 6 OSEB**

INDUPLATI
JARŠE

1. MAJ

praznik dela

vsem občanom
čestitajo

Občinska skupščina
Domžale

Občinski odbor SZDL

Občinski komite ZKJ

Občinski sindikalni svet

in druge množične
organizacije

Združena

kemična industrija

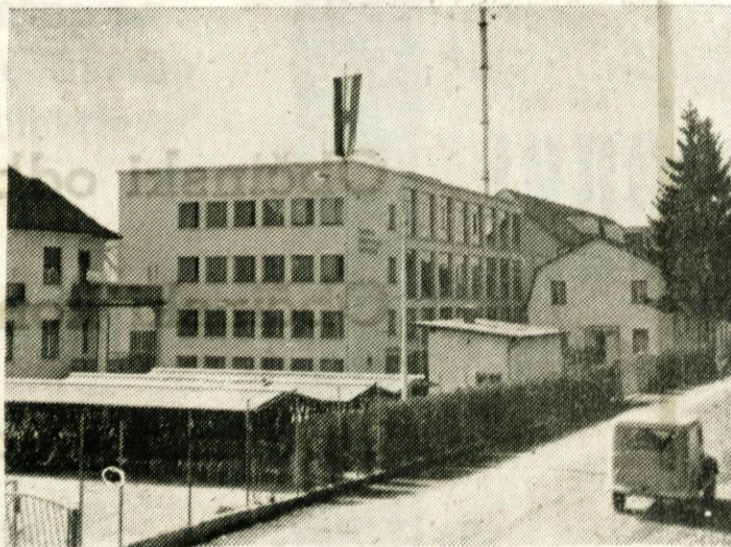
Domžale

čestita poslovnim prijateljem, delovnim kolektivom
in občanom za praznik dela 1. MAJ
ter se priporoča vsem svojim cenjenim odjemalcem

KOLEKTIV

**Tovarne
sanitetnega
materiala**

VIR

čestita vsemu delovnemu ljudstvu za praznik dela 1. MAJ
ter priporoča svoje kvalitetne izdelke

»TERMIT« DOMŽALE

ČESTITA

DELOVNIM KOLEKTIVOM

IN OBČANOM

ZA PRAZNIK DELA

1. MAJ

Proizvaja v svojih obratih
v Moravčah in Ihanu: livarski
pesek, exotermne mase, talila
in druga livarska pomožna sredstva
za črno in barvno metalurgijo

TOVARNA
JEDILNIH
IN TEHNIČNIH
OLJ

»SONČNICA« DOMŽALE

ČESTITA POSLOVNIM PRIJATE-

LJEM, DELOVNIM KOLEKTIVOM

IN OBČANOM ZA PRAZNIK DELA

1. MAJ TER PRIPOROČA SVOJE

KVALITETNE PROIZVODE.

TOVARNA MLINSKIH STROJEV

Mlinostroji

Domžale-Študa

ČESTITA K PRAZNIKU DELA 1. MAJU
POSLOVNIM PRIJATELJEM IN VSEMU
DELOVNEMU LJUDSTVU

KOLEKTIV LESNO
INDUSTRIJSKEGA PODJETJA

»LIP« RADOMLJE

TOVARNA GLASBIL IN UČIL

»MELODIJA« MENGEŠ

čestita vsemu delovnemu ljudstvu za
praznik dela 1. maj ter priporoča svoje
kvalitetne izdelke

ČESTITA ZA PRAZNIK DELA

1. MAJ

VSEM NAŠIM OBČANOM IN
DELOVNIM LJUDEM TER SE
PRIPOROČA POTROŠNIKOM

TOVARNA POZAMENTERIJE

»Trak«
MENGEŠ

čestita poslovnim prijateljem, delovnim kolektivom in občanom za praznik dela 1. MAJ in priporoča svoje kvalitetne izdelke

**TEHNIŠKA SREDNJA USNJARSKA
GALANTERIJSKA ŠOLA**
DOMŽALE

čestita za praznik dela 1. MAJ svojim poslovnim prijateljem, delovnim kolektivom in vsemu delovnemu ljudstvu

V svojih šolskih delavnicah proizvaja: zgornje usnje iz težkih kož, goveji boks, v vseh debelinah in barvah, tapetniško usnje in oblačilno usnje
V galanterijski delavnici: damske torbice, aktovke, kovčke in usnjeno galanterijo

OBRATNO PODJETJE

»TAMIZ«
MENGEŠ

čestita vsem delovnim ljudem za praznik dela 1. MAJ in želi mnogo delovnih uspehov

Poslužujte se naših
uslug

**Gradbeno
podjetje**
DOMŽALE

čestita delovnim kolektivom in občanom za praznik dela 1. MAJ in se priporoča

TOVARNA KLOBUKOV IN KONFEKCIJE

»UNIVERSALE«
DOMŽALE

čestita k prazniku dela 1. MAJU poslovnim prijateljem in vsemu delovnemu ljudstvu

in priporoča svoje kvalitetne izdelke: klobuke, športne in druge kape, slamnike vseh vrst in velikosti, žensko, moško in otroško modno in športno konfekcijo v bogati izbiri, ki jo dobite v naši prodajalni v Domžalah

**KOLEKTIV TOVARNE KOVČKOV
IN USNJENIH IZDELKOV**

»TOKO«
Domžale

čestita

za praznik dela 1. maj vsem občanom in vsemu delovnemu ljudstvu ter priporoča svoje kvalitetne izdelke: kovčke, torbice, aktovke, rokavice itd.

